

Dokument s plenarne sjednice

A9-0194/2022

24.6.2022

IZVJEŠĆE

o siromaštvu žena u Europi
(A9-0194/2022(INI))

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

Izvjestiteljica: Lina Gálvez Muñoz

Izvjestiteljica za mišljenje (*):
Lucia Āuriš Nicholsonová, Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja

(*) Pridruženi odbor – članak 57. Poslovnika

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	20
MIŠLJENJE ODBORA ZA ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA	24
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	39
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	40

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o siromaštvu žena u Europi (A9-0194/2022(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 2. i članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članke 8., 9., 151., 153. i 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine odredbe o socijalnim pravima i ravnopravnosti žena i muškaraca,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a iz 1979. o ukidanju svih oblika diskriminacije žena,
- uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030., načelo da „nitko ne smije biti zapostavljen”, a posebno cilj br. 1 kojim se nastoji iskorijeniti siromaštvo, cilj br. 5 kojim se nastoje postići rodna ravnopravnost i poboljšati životni uvjeti za žene te cilj br. 8 kojim se nastoji postići održiv gospodarski rast,
- uzimajući u obzir strategiju rasta EU-a Europa 2020., a posebno njezin cilj smanjenja broja ljudi u EU-u koji žive ispod nacionalne granice siromaštva za 25 % do 2020., čime bi se iz siromaštva izbavilo više od 20 milijuna ljudi, kao i potrebu da se sustavi socijalne sigurnosti i mirovinski sustavi u državama članicama iskoriste u punoj mjeri kako bi se zajamčila odgovarajuća potpora dohotku,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija),
- uzimajući u obzir Konvenciju br. 190 Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada,
- uzimajući u obzir Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu¹,
- uzimajući u obzir Direktivu 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada²,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja

¹ SL L 223, 22.6.2021., str. 14.

² SL L 204, 26.7.2006., str. 23.

skrbi³ (Direktiva o ravnoteži između poslovnog i privatnog života),

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.” (COM(2020)0152),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. listopada 2005. o ženama i siromaštvu u Europskoj uniji⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. ožujka 2011. o slici siromaštva žena u Europskoj uniji⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2011. o ženskom poduzetništvu u malim i srednjim poduzećima⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. svibnja 2016. o naslovljenu „Siromaštvo: rodna perspektiva”⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. travnja 2017. o ženama i njihovoj ulozi u ruralnim područjima⁸,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. lipnja 2017. o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena⁹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. listopada 2017. o ekonomskom osnaživanju žena u privatnom i javnom sektoru u EU-u¹⁰,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. studenoga 2018. o uslugama skrbi u EU-u za poboljšanu ravnopravnost spolova¹¹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2019. o ravnopravnosti spolova i politikama oporezivanja u EU-u¹²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. siječnja 2020. o razlici u plaćama žena i muškaraca¹³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o rodnoj perspektivi tijekom i poslije razdoblja krize uzrokovane bolešću COVID-19¹⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. naslovljenu: „Starenje Starog

³ SL L 188, 12.7.2019., str. 79.

⁴ SL C 233E, 28.9.2006., str. 130.

⁵ SL C 199E, 7.7.2012., str. 77.

⁶ SL C 51E, 22.2.2013., str. 56.

⁷ SL C 76, 28.2.2018., str. 93.

⁸ SL C 298, 23.8.2018., str. 14.

⁹ SL C 331, 18.9.2018., str. 60.

¹⁰ SL C 346, 27.9.2018., str. 6.

¹¹ SL C 363, 28.10.2020., str. 80.

¹² SL C 411, 27.11.2020., str. 38.

¹³ SL C 331, 17.8.2021., str. 5.

¹⁴ SL C 456, 10.11.2021., str. 191.

- kontinenta – mogućnosti i izazovi povezani s politikom starenja poslije 2020.”¹⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o smanjenju nejednakosti s posebnim naglaskom na siromaštvu unatoč zaposlenju¹⁶,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 10. prosinca 2019. pod naslovom „Rodno ravnopravna gospodarstva u EU-u: daljnji koraci”,
 - uzimajući u obzir izvješće Europskog instituta za ravnopravnost spolova od 5. ožujka 2020. naslovljeno „Beijing +25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States” (Peking +25: Peti pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a),
 - uzimajući u obzir izvješće Međunarodne organizacije rada od 27. svibnja 2020. naslovljeno „COVID-19 and the world of work. Fourth edition” (COVID-19 i svijet rada, četvrto izdanje),
 - uzimajući u obzir sažetak politike Eurofounda i EIGE-a od 15. srpnja 2021. naslovljen „Upward convergence in gender equality: How close is the Union of equality?” (Uzlazna konvergencija u rodnoj ravnopravnosti: Koliko je blizu Unija ravnopravnosti?),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja Glavne uprave za unutarnju politiku iz prosinca 2017. naslovljenu „Gender perspective on access to energy in the EU” (Rodna perspektiva pristupa energiji u EU-u),
 - uzimajući u obzir indekse rodne ravnopravnosti Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) za 2019. i 2020.,
 - uzimajući u obzir dokument o stajalištu organizacije Make Mothers Matter iz srpnja 2021. naslovljen „Mothers’ Poverty in the EU” (Siromaštvo majki u EU-u),
 - uzimajući u obzir procjenu Europske mreže za borbu protiv siromaštva iz veljače 2021. o Godišnjoj strategiji održivog rasta 2021. i Zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2021. naslovljenu „Working towards a Socially Inclusive and Poverty-proof Recovery from the COVID-19 Pandemic” (Prema socijalno uključivom oporavku od pandemije bolesti COVID-19 koji ne dovodi do siromaštva),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja Glavne uprave za unutarnju politiku od 19. svibnja 2021. naslovljenu „COVID-19 and its economic impact on women and women’s poverty: Insights from 5 European Countries” (COVID-19 i njegov gospodarski učinak na žene i siromaštvo žena: uvidi iz pet europskih zemalja),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja Glavne uprave za unutarnju politiku od 14. lipnja 2021. naslovljenu

¹⁵ SL C 99, 1.3.2022., str. 122.

¹⁶ SL C 465, 17.11.2021., str. 62.

„Gender equality: Economic value of care from the perspective of the applicable EU funds” (Rodna ravnopravnost: Gospodarska vrijednost skrbi iz perspektive primjenjivih sredstava EU-a),

- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. travnja 2016. o ostvarenju cilja borbe protiv siromaštva u svjetlu rastućih troškova za kućanstva¹⁷ i mišljenje Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost o tome,
 - uzimajući u obzir rad Platforme EU-a za borbu protiv beskućništva koja je pokrenuta u lipnju 2021.,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A9-0194/2022),
- A. budući da je rodna ravnopravnost jedna od temeljnih vrijednosti Unije utvrđena u članku 2. UEU-a; budući da se člankom 8. UFEU-a utvrđuje načelo rodno osviještene politike;
- B. budući da je iskorjenjivanje siromaštva jedan od prioriteta EU-a sadržan u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji i članku 34. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te je jedan od glavnih ciljeva akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava u kojemu se odražava predanost EU-a borbi protiv siromaštva u svim njegovim politikama;
- C. budući da je u EU-u broj žena koje žive u siromaštvu i dalje veći od broja muškaraca koji žive u siromaštvu¹⁸; budući da su unatoč smanjenju siromaštva u EU-u i među ženama i među muškarcima žene i dalje nerazmjerno češće pogođene siromaštvom i izložene riziku od socijalne isključenosti nego muškarci, posebno žene koje doživljavaju višedimenzionalne oblike diskriminacije; budući da je 2020. rizik od siromaštva i socijalne isključenosti (AROPE) u EU-u bio viši za žene (22,9 %) nego za muškarce (20,9 %), iako se u oba slučaja smanjio u odnosu na 2015. (24,9 % za žene i 23,1 % za muškarce); budući da su se od 2017. rodne razlike u pogledu siromaštva povećale u 21 državi članici¹⁹; budući da se, prema podacima, stopa žena pogođenih siromaštvom uvelike razlikuje među državama članicama; budući da je zbog snažne povezanosti siromaštva žena i siromaštva djece jedno od četvero djece u EU-u izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti;
- D. budući da su prema procjenama za 2019. u zemljama EU-27 žene posebno pogođene

¹⁷ SL C 58, 15.2.2018., str. 192.

¹⁸ Web stranica Eurostata „Životni uvjeti u Europi – siromaštvo i socijalna isključenost”, pristupljeno 30. svibnja 2022. Dostupna je na sljedećoj adresi:
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion&oldid=544210

¹⁹ Europski institut za ravnopravnost spolova, „Gender Equality Index 2020: Digitalisation and the future of work” (Indeks rodne ravnopravnosti za 2020.: Digitalizacija i budućnost rada), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2020.

rizikom od siromaštva (AROEPE) i da stopa siromaštva iznosi 17,1 % nakon socijalnih transfera; budući da su od početka pandemije bolesti COVID-19 žene nerazmjerno pogođene u socioekonomskoj sferi, među ostalim i gubitkom radnog mjesta; budući da je stopa zaposlenosti žena još znatnije pala nego za vrijeme recesije 2008.; budući da je to, među ostalim, uzrokovano i porastom neplaćenog rada u području skrbi, rada u kućanstvu i rada na obrazovanju djece koji uglavnom obavljaju žene, što je uzrokovalo znatan porast siromaštva žena; budući da su i prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19 na nesigurnim radnim mjestima i u radnim odnosima na nepuno radno vrijeme najviše bile zastupljene žene te da je taj trend ojačan pandemijom; budući da učinci pandemije bolesti COVID-19 još nisu u potpunosti razumljivi i da će se socioekonomski učinak i dalje osjećati u godinama koje slijede; budući da je stoga ključno razmotriti siromaštvo žena u kontekstu suočavanja s posljedicama krize uzrokovane bolešću COVID-19; budući da mjere poduzete za izlazak iz financijske krize 2008. nisu dovoljne za smanjivanje siromaštva žena; budući da smanjenje financiranja javnih socijalnih usluga i smanjenje plaća nerazmjerno utječu na žene jer se više oslanjaju na socijalne javne usluge i naknade;

- E. budući da rodno osviještena politika podrazumijeva uzimanje u obzir rodnih razlika u cijelom ciklusu politike te uvođenje intersekcijskog pristupa kojim se uzima u obzir raznolikost žena i muškaraca pri osmišljavanju, provedbi i ocjenjivanju politika, programa i projekata, radi jačanja rodne ravnopravnosti; budući da se u okviru politika EU-a dosad nisu provodile istinski osviještene politike niti su one uključivale intersekcijski pristup;
- F. budući da članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji obvezuje Uniju na to da „suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju” i „promiče socijalnu pravdu i zaštitu [te] ravnopravnost žena i muškaraca” u skladu s konceptom socijalnog tržišnog gospodarstva; budući da je poseban cilj Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava do 2030. smanjiti broj osoba izloženih riziku od siromaštva za najmanje 15 milijuna, od čega je pet milijuna djece; budući da su socijalni i zeleni program i program rodne ravnopravnosti međusobno povezani te su im zajednički ciljevi osiguravanja održivog rasta i osiguravanja pravedne raspodjele resursa; budući da bi u okviru rasprave o preispitivanju postojećeg modela EU-a za socioekonomsko upravljanje trebalo uzeti u obzir obvezu EU-a da smanji neravnopravnost i iskorijeni siromaštvo, posebno siromaštvo žena;
- G. budući da je posebni izvjestitelj UN-a za ekstremno siromaštvo i ljudska prava Olivier De Schutter istaknuo da bi Europska unija trebala razviti strategiju za borbu protiv siromaštva na razini Europske unije kojom bi se zajamčio strukturni i široki pristup iskorjenjivanju siromaštva žena; budući da je potreban pravedniji socijalni ugovor za Europsku uniju nakon pandemije, uključujući gospodarske politike usmjerene na smanjenje ekonomskih nejednakosti;
- H. budući da siromaštvo roditelja često dovodi do siromaštva djece; budući da se ulaganjem u politike za pružanje potpore ženama unapređuju i životni uvjeti njihovih obitelji, posebno njihove djece; budući da EU i države članice moraju poštovati, štititi i ostvarivati prava djece u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji; budući da su prava djece ugrožena u stanju siromaštva; budući da je iskorjenjivanje siromaštva među djecom uključeno u 11. načelo europskog stupa socijalnih prava;

- I. budući da su obitelji sa samohranim roditeljem izloženije riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te je kod njih vjerojatnije da će se siromaštvo prenijeti na nekoliko generacija; budući da je u 85 % obitelji sa samohranim roditeljem glava obitelji žena; budući da je 2020. 42,1 % stanovništva EU-a koje živi u kućanstvima sa samo jednom odraslom osobom i uzdržavanom djecom bilo izloženo riziku od siromaštva i socijalne isključenosti;
- J. budući da je siromaštvo žena posljedica cjeloživotne diskriminacije; budući da rodni stereotipi i dalje utječu na podjelu rada kod kuće, u obrazovnom sustavu, na radnom mjestu i u društvu te na pristup vlasti i donošenju odluka; budući da su pružanje njege i rad u kućanstvu, koje uglavnom obavljaju žene, za njih nerazmjerni teret za koji nisu plaćene; budući da na globalnoj razini žene čine više od 70 % radnika u sektoru zdravstva i skrbi; budući da se ta vrsta radnih mjesta sustavno podcjenjuje jer su ih žene u kućanstvima uvijek obavljale te i dalje obavljaju besplatno; budući da žene imaju nižu plaću od muškarca; budući da žene imaju više ugovora na nepuno radno vrijeme zbog vremenskog siromaštva; budući da žene trpe siromaštvo unatoč zaposlenju koje dovodi do većeg rizika od siromaštva i socijalne isključenosti zbog niskog intenziteta rada;
- K. budući da bi posebno trebalo uzeti u obzir preporuke iz europskog stupa socijalnih prava o rodnoj ravnopravnosti, jednakim mogućnostima i aktivnoj potpori pri zapošljavanju;
- L. budući da je siromaštvo žena višedimenzionalno te se zbog toga moramo boriti protiv svih uzroka i posljedica svih aspekata siromaštva žena, među ostalim protiv materijalne deprivacije i nedostatka pristupa različitim resursima i uslugama, kojima se ograničava njihova mogućnost punog ostvarenja građanskih prava; budući da na siromaštvo žena izravno utječu nedostatak pravedne procjene posla koji uglavnom obavljaju žene, prekidi u karijeri zbog roditeljskog dopusta ili obveza skrbi, nejednaka raspodjela neplaćenih obveza skrbi i kućanskih poslova te segregacija u obrazovanju i poslije na tržištu rada; budući da siromaštvo žena dovodi do njihova isključivanja iz određenih društvenih i političkih sfera života; budući da usto nedostatak odgovarajućeg pristupa resursima i uslugama povećava rizik od siromaštva ili trajnog siromaštva žena, što pokazuje međuovisnost siromaštva i socijalne i političke isključenosti;
- M. budući da je utjecaj siromaštva na žene i muškarce različit i da je stoga potrebno uzeti u obzir i druge pokazatelje feminizacije siromaštva kao što su dob, očekivani životni vijek, nejednakosti u prihodima, razlika u plaćama između žena i muškaraca, vrsta kućanstva i socijalni transferi; budući da sinergije među različitim aktivnostima koje se provode i političkih mjera kojima se podupiru rodna ravnopravnost, zapošljavanje, obrazovanje, porezne politike i stanovanje mogu pomoći u učinkovitijoj borbi protiv duboko ukorijenjenih uzroka siromaštva i socijalne isključenosti;
- N. budući da određene skupine žena imaju povećan rizik od siromaštva i socijalne isključenosti, a one uključuju samohrane majke, žene starije od 65 godina, žene s invaliditetom, žene s niskom razinom obrazovanja i žene migrantskog podrijetla;
- O. budući da je u 27 država članica EU-a broj žena u starijoj dobi veći od broja muškaraca; budući da je tijekom 2019. broj vrlo starih žena (u dobi od 85 godina ili više) bio više nego dvostruko veći od broja vrlo starih muškaraca; budući da će starenje stanovništva

imati velike posljedice za vlade, poslovne subjekte i civilno društvo, što će posebno utjecati na zdravstvene sustave i sustave socijalne skrbi, tržišta rada, javne financije i mirovinska prava;

- P. budući da podaci pokazuju da je u prosjeku 29,5 % žena s invaliditetom u EU-u izloženo riziku od siromaštva i socijalne isključenosti za razliku od 27,5 % muškaraca s invaliditetom;
- Q. budući da se žene iz ranjivijih skupina, kao što su mlade žene, žene s invaliditetom, žene migrantskog podrijetla, Romkinje, pripadnice vjerskih ili etničkih manjina, kao i žene iz zajednice LGBTQI+, suočavaju s dodatnim i isprepletenim oblicima diskriminacije tijekom pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, zaposlenju i socijalnim uslugama te su stoga izložene većem riziku od siromaštva;
- R. budući da se Romi suočavaju s diskriminacijom u pristupu inicijativama za zapošljavanje kao što je Garancija za mlade; budući da javni zavodi za zapošljavanje često nemaju kapacitet da dopru do njih ili primjenjuju neizravne diskriminirajuće prakse;
- S. budući da, kad je riječ o podacima o siromaštvu, statistička jedinica za kućanstva definira siromaštvo u okviru kućanstava te ne uzima u obzir rodne nejednakosti u unutarnjoj raspodjeli sredstava, zbog čega je teško dobiti pouzdane podatke raščlanjene po spolu;
- T. budući da siromaštvo žena povećava rizik od beskućništva, smanjenog pristupa odgovarajućem stanovanju i energetskog siromaštva; budući da je potrebno donijeti prilagođene mjere politika, posebno za samohrane roditelje;
- U. budući da je rodna ravnopravnost na tržištu rada važan instrument za iskorjenjivanje siromaštva među ženama koji ne koristi samo ženama nego i cijelom gospodarstvu te pozitivno utječe na BDP, razine zaposlenosti i produktivnost; budući da bi poboljšanje rodne ravnopravnosti do 2050. dovelo do povećanja BDP-a po stanovniku EU-a od 6,1 % do 9,6 % i do dodatnih 10,5 milijuna radnih mjesta, od čega bi imali koristi i žene i muškarci;
- V. budući da se rad u sektorima u kojima u velikoj mjeri prevladavaju žene podcjenjuje i da je manje plaćen od rada u sektorima u kojima prevladavaju muškarci, usprkos tome što je ključan i ima visoku socioekonomsku vrijednost; budući da je hitno potrebno ponovno procijeniti primjerenost plaća u sektorima u kojima prevladavaju žene s obzirom na njihovu društvenu i gospodarsku vrijednost te ostvariti napredak u pogledu minimalnih plaća, minimalnog dohotka i transparentnosti plaća u propisima EU-a;
- W. budući da je pravo na rad ključan preduvjet za ekonomsku neovisnost i profesionalnu realizaciju žena kao i za ostvarenje jednakosti prava; budući da stoga ustraje u tome da bi se nesigurno zaposlenje trebalo iskorijeniti obveznom primjenom načela da svako stvarno radno mjesto znači stalno radno mjesto te priznavanjem i jačanjem prava na radno mjesto sa zajamčenim pravima;
- X. budući da razlika u zapošljavanju između spolova u prosjeku iznosi 11,5 % i da su žene nerazmjerno više zastupljene u slabije plaćenim i nesigurnim radnim sektorima; budući

da su žene više zastupljene u fleksibilnim oblicima rada, netipičnim i fleksibilnim ugovorima (rad na nepuno radno vrijeme, rad na određeno vrijeme itd.); budući da se žene suočavaju s diskriminacijom zbog trudnoće i majčinstva; budući da je razlika u plaći na temelju spola 2019. iznosila 14,1 % na razini EU-a, iako su postojale znatne razlike među državama članicama²⁰; budući da se od 2010. rodna razlika u zaradi povećala u 17 država članica, dok se rodna razlika u primanjima povećala u 19 država članica, što je dovelo do ukupnog povećanja rodne neravnopravnosti u zaradi i prihodima u EU-u²¹; budući da je oko 10 % radno sposobnog stanovništva u EU-u izloženo riziku od siromaštva i da uglavnom žene primaju plaću manju od plaće dostatne za život, među ostalim zbog njihove veće zastupljenosti u neformalnom gospodarstvu; budući da suzbijanje neprijavljenog rada i utvrđivanje odgovarajućih i pravednih razina minimalnih plaća koje omogućuju dostojanstven životni standard mogu pridonijeti smanjenju nejednakosti plaća i razlika u plaći između spolova te siromaštva žena;

- Y. budući da se Europskom socijalnom poveljom priznaje pravo svih radnika, a time i radnica, na pravednu naknadu dostatnu za pristojan životni standard za sebe i svoju obitelj te pravo na jednaku plaću za rad jednake vrijednosti; budući da je njome utvrđeno i pravo na zaštitu od siromaštva i socijalne isključenosti te da doprinosi smanjenju postojećih razlika u plaći između muškaraca i žena;
- Z. budući da stopa transrodnih osoba zaposlenih na plaćenim radnim mjestima iznosi samo 51 %, u usporedbi sa stopom od 69,3 % među općim stanovništvom; budući da je nezaposlenost poseban problem transrodnih žena, za koje je vjerojatnost da će biti nezaposlene gotovo tri puta veća od prosjeka općeg stanovništva²²;
- AA. budući da je samo 20,7 % žena s invaliditetom i 28,6 % muškaraca s invaliditetom zaposleno na puno radno vrijeme; budući da u nekim državama članicama osobe s invaliditetom prilikom stupanja u radni odnos često izgube svoja prava povezana s invaliditetom, zbog čega su izloženiji riziku od siromaštva unatoč zaposlenju;
- AB. budući da je 2019. razlika u mirovinama između žena i muškaraca u prosjeku iznosila 29,4 %²³ zbog neravnoteže stvorene trajnim cjeloživotnim nejednakostima; budući da ta razlika u mirovinama znači da postoji veća vjerojatnost da će se žene u starijoj dobi naći ispod granice siromaštva i s obzirom na to da je očekivani životni vijek žena dulji od očekivanog životnog vijeka muškaraca, čime se produbljuju posljedice siromaštva i socijalne isključenosti; budući da će veća uključenost na tržištu rada tijekom njihova životnog vijeka doprinijeti uklanjanju razlike u mirovinama među spolovima;
- AC. budući da tehnološka i digitalna revolucija kojoj svjedočimo poboljšava digitalni napredak i nove poslovne prilike, budući da ona mijenja gospodarske obrasce, socijalne sustave i tržište rada; budući da svi u našem društvu, a posebno žene, moraju imati

²⁰ Web stranica Eurostata „Statistički podaci o razlici u plaći između spolova”, pristupljeno 30. svibnja 2022. Dostupna je na sljedećoj adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

²¹ „Statistički podaci o razlici u plaći između spolova”.

²² <https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/7341d588-ddd8-11ea-adf7-01aa75ed71a1>

²³ Članak Eurostata od 3. veljače 2021. „Uklanjanje rodne razlike u mirovinama?”.

priliku sudjelovati u tom blagostanju;

- AD. budući da je potrebno dodatno promicati politike usmjerene na veće sudjelovanje žena u područjima povezanim sa znanosti, tehnologijom, inženjerstvom i matematikom (STEM), kao i umjetnom inteligencijom, te usvajanje višerazinskog pristupa za uklanjanje rodnog jaza na svim razinama obrazovanja i zapošljavanja u digitalnom sektoru;
- AE. budući da djevojčice u školi postižu bolje rezultate od dječaka, ali često nailaze na veće poteškoće ili zbog obiteljskih i drugih pritisaka ne mogu pretvoriti taj uspjeh u obrazovanju u profesionalna postignuća;
- AF. budući da su žene koje žive u ruralnim područjima posebno pogođene siromaštvom; budući da mnoge žene koje žive u ruralnim područjima nisu uopće evidentirane na tržištu rada ni registrirane kao nezaposlene; budući da je stopa nezaposlenosti žena u ruralnim područjima izrazito visoka, a one koje su zaposlene imaju vrlo niska primanja; budući da žene u ruralnim područjima imaju ograničen pristup obrazovanju;
- AG. budući da bi zajednički pristup EU-a sektoru skrbi zajedno s politikama država članica stvorio znatnu dodanu vrijednost; budući da žene pružaju neplaćenu skrb češće nego muškarci i da je stoga skrb o djeci ili uzdržavanim osobama jedan od najčešćih razloga zbog kojih žene skraćuju svoje radno vrijeme ili se povlače s tržišta rada; budući da žene češće prekidaju karijeru ili rade kratkoročno, na nepuno radno vrijeme ili na nesigurnim, pa čak i neformalnim radnim mjestima koja se mogu prilagoditi rasporedu pružanja skrbi, što utječe na njihovu zaradu i doprinose koji se uplaćuju u mirovinske fondove, što potom utječe na njihovu ekonomsku neovisnost u starijoj dobi; budući da je univerzalan pristup visokokvalitetnim zdravstvenim i socijalnim uslugama i ustanovama po pristupačnim cijenama, kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje ili skrb za druge uzdržavane osobe, ključan za izbjegavanje rastućeg siromaštva, posebno za žene, ali i za gospodarstvo koje služi javnom interesu; budući da ulaganje u te usluge stoga ima pozitivan učinak na ekonomsku neovisnost žena i njihovu sposobnost sudjelovanja na tržištu rada; budući da su mjere socijalne zaštite apsolutno ključne za borbu protiv siromaštva žena, i to ne samo u gospodarskom smislu nego i u pogledu njihove višedimenzionalnosti;
- AH. budući da siromaštvo pogoršava učinke rodno uvjetovanog nasilja na žene jer im veće ekonomske poteškoće otežavaju napuštanje partnera koji ih zlostavlja; budući da je rodno uvjetovano nasilje strukturni problem koji se javlja u svim socioekonomskim skupinama bez obzira na podrijetlo ili vjerovanja; budući da su žene zbog siromaštva izložene većem riziku od trgovine ljudima i seksualnog iskorištavanja jer su zbog njega žene i njihove obitelji ekonomski ovisne o svojim zlostavljačima; budući da rodno uvjetovano nasilje također doprinosi siromaštvu i socijalnoj isključenosti jer nasilje ima posljedice na zdravlje i može dovesti do gubitka posla i beskućništva;
- AI. budući da uznemiravanje na radnome mjestu, uključujući spolno i psihološko uznemiravanje, čije su žrtve obično žene, ima odvraćajući učinak na žene, uključujući povećano izostajanje s posla, smanjenu produktivnost, a time i gubitak prihoda, te doprinosi njihovu izlasku s tržišta rada, što negativno utječe na karijeru i ekonomsku neovisnost pojedinca; budući da prijavljivanje uznemiravanja na radnom mjestu može

dovesti do otpuštanja ili izolacije žrtve;

- AJ. budući da važeće nacionalne i europske porezne politike povećavaju postojeće rodne razlike; budući da se u tim programima ponavljaju tradicionalne rodne uloge te se žene obeshrabuju od ulaska na tržište rada i ostanka na njemu te posebno od povratka na tržište rada;
- AK. budući da se procjenjuje da si trenutačno jedna od deset djevojaka ne može priuštiti higijenske proizvode; budući da je Europski parlament u svojoj Rezoluciji od 15. siječnja 2019. o ravnopravnosti spolova i politikama oporezivanja u EU-u pozvao sve države članice da ukinu takozvani porez na njegu i tampone tako da iskoriste fleksibilnost uvedenu Direktivom o PDV-u i primijene izuzeće iz poreza ili stopu PDV-a od 0 % na te osnovne proizvode;
1. ističe da prema podacima Eurostata trenutačno u državama članicama 64,6 milijuna žena i 57,6 milijuna muškaraca živi u siromaštvu, što pokazuje da je utjecaj siromaštva na žene i muškarce različit; poziva Komisiju da izradi ambicioznu europsku strategiju za borbu protiv siromaštva do 2030. s konkretnim ciljevima za smanjivanje siromaštva i naglaskom na iskorjenjivanju siromaštva žena i prekidanju međugeneracijskog ciklusa rizika od siromaštva;
 2. ističe da se siromaštvo žena treba analizirati u skladu s intersekcijskim pristupom, koji uključuje rodno osjetljivu analizu u kojoj se uzima u obzir intersekcijska diskriminacija na temelju obilježja kao što su socioekonomski položaj, migrantsko i etničko podrijetlo, dob, rasa, seksualna orijentacija, rodni identitet ili rodno izražavanje; poziva na to da se EIGE-ov indeks rodne ravnopravnosti uključi u pregled socijalnih pokazatelja; poziva EIGE da osigura podatke razvrstane intersekcijski i po rodu te poziva države članice da upotrebljavaju te podatke kako bi bolje mogle riješiti probleme relevantne za pojedinu državu, kao i da razviju nacionalne planove oporavka te poboljšaju sinergije među raznim paketima, fondovima i politikama;
 3. naglašava važnost politika kojima se uzimaju u obzir demografski izazovi i promiču jednake mogućnosti za sve, posebno one koje je kriza najviše pogodila, te osiguravanja da sve poslovne prilike koje nudi trenutačna tehnološka i digitalna revolucija budu usmjerene na žene;
 4. poziva države članice da na sličan način i redovito prikupljaju i analiziraju raščlanjene podatke kad osmišljavaju ili ocjenjuju svoje politike i prakse kako bi prikupile informacije i brojke o položaju žena u posebnim nesigurnim uvjetima, kao što su žene koje pate zbog energetske nesigurnosti, digitalnog jaza, profesionalnih bolesti, pothranjenosti i loše prehrane;
 5. potiče Komisiju i države članice da učinkovito riješe problem nejednakosti s kojima se žene suočavaju te da uklone njihove glavne sastavnice, a time i prepreke na tržištu rada, kao i da osiguraju pristup cjenovno pristupačnim kvalitetnim uslugama kao što su skrb o djeci i usluge dugotrajne skrbi, te da promiču pristup javnim mirovinskim sustavima za samozaposlene osobe, neaktivne osobe, nezaposlene (kratkoročno ili dugoročno) i osobe u „netipičnom” radnom odnosu;
 6. napominje da se siromaštvo i dalje mjeri na temelju zbirnog dohotka kućanstva, pri

čijem se izračunu pretpostavlja da svi članovi kućanstva jednako zarađuju i raspoređuju sredstva; poziva na uvođenje individualiziranih prava i izračuna na osnovi individualnih prihoda kako bi se suzbio istinski razmjer siromaštva žena;

7. poziva na višedimenzionalnost pri mjerenju siromaštva, uključujući vremensko siromaštvo; poziva Eurostat da s državama članicama koordinira rodno osjetljivo oblikovanje i raspored provedbe europske ankete o korištenju vremena (ETUS);
8. pozdravlja najavu Komisije o europskoj strategiji za skrb, ali je poziva da premaši mjere u sektoru skrbi i osigura prelazak na ekonomiju skrbi u kojoj se primjenjuje sveobuhvatan, rodno osjetljiv i cjeloživotni pristup skrbi, uključujući mjere za promicanje ekološke održivosti, pravednih radnih uvjeta i primjerenih plaća kako bi se održala privlačnost rada u sektoru skrbi, okončala diskriminacija, suzbili siromaštvo, nasilje i zlostavljanje, uspostavili minimalni standardi i primjerene smjernice za kvalitetu skrbi tijekom cijelog života te kako bi se osigurale naknade za formalne i neformalne negovatelje, neplaćene negovatelje i osobe za koje oni skrbe; poziva države članice da stvore poticaje za poslodavce kako bi se promicala bolja ravnoteža između poslovnog i privatnog života;
9. napominje da su sve države članice povećale pakete skrbi tijekom pandemije i uvele posebne odredbe za kućanstva sa samohranim roditeljima; potiče države članice da produlje primjenu tih odredaba i tijekom razdoblja oporavka;
10. uvjeren je da izreka „rad je najbolji lijek protiv siromaštva” više ne vrijedi s obzirom na sektore s niskim plaćama, netipične i nesigurne radne uvjete i ukidanje socijalnih sustava osiguranja te da su za postizanje društva bez siromaštva potrebni učinkoviti kolektivni ugovori i sustavi minimalnih plaća;
11. poziva Komisiju i države članice da zajamče dostatnu financijsku zaštitu, i to ne samo za osobe s cjeloživotnim zaposlenjem nego i za one koji pružaju neplaćenu skrb uzdržavanim osobama te usluge u kućanstvu i obrazovne usluge, koji su na nesigurnim radnim mjestima i koji su suočeni s dugim razdobljima nezaposlenosti;
12. poziva Komisiju i države članice da promiču politike namijenjene iskorjenjivanju nesigurnog rada i nedobrovoljnog rada na nepuno radno vrijeme kako bi se poboljšao položaj žena na tržištu rada;
13. ističe ključnu ulogu žena koje rade u društvenom sektoru te sektorima skrbi, čišćenja, obrazovanja, zdravstva i maloprodaje koji osiguravaju funkcioniranje našeg društva, što je postalo jasno za vrijeme krize uzrokovane bolešću COVID-19; poziva na ponovnu procjenu i vrednovanje poslova koje tipično obavljaju žene te na razvoj i primjenu instrumenata za međusektorsku rodno neutralnu evaluaciju radnih mjesta kako bi se bolje procijenili poslovi koje većinom obavljaju žene te za njih osigurale pravedne naknade i jednake plaće za rad jednake vrijednosti, uz istodobno jačanje ženskog poduzetništva u malim i srednjim poduzećima;
14. napominje da veliku većinu zaposlenih u maloprodaji i čistača čine žene te da one često primaju samo minimalnu plaću i da su zbog pandemije bolesti COVID-19 izložene još većem riziku od siromaštva; naglašava hitnu potrebu za povećanjem plaća i borbom protiv nesigurnosti; poziva države članice da poboljšaju status zdravstvenih djelatnika

kroz pristojne plaće i radne uvjete, među ostalim sklapanjem odgovarajućih ugovora o radu;

15. ističe da je za rješavanje problema višedimenzionalnosti siromaštva žena nužno prevladati segregaciju neplaćenog rada u kućanstvu i pružanja skrbi koje većinom obavljaju žene, ojačati borbu protiv stereotipa kako bi se ojačale mjere za ravnotežu između poslovnog i privatnog života i kako bi se radni uvjeti bolje prilagodili obitelji, na primjer kroz prilagodljivo radno vrijeme i mogućnost rada na daljinu, radi promicanja modela ravnomjerne raspodjele privređivanja i skrbi (politika raspolaganja vremenom)²⁴ kako bi se ženama i muškarcima omogućilo da usklade svoj poslovni i privatni život; potiče države članice da u potpunosti prenesu i provedu Direktivu o ravnoteži između poslovnog i privatnog života kako bi se osigurala pravedna podjela poslovnih i obiteljskih obveza te ih poziva da u tome premaše minimalne standarde navedene u toj direktivi; naglašava da je potrebno ukloniti temeljne uzroke siromaštva unatoč zaposlenju, na primjer promicanjem obrazovanja i osposobljavanja, utvrđivanjem minimalnih plaća i osiguravanjem socijalne zaštite; poziva Komisiju da potakne države članice na ulaganje u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje i da ih u tom pogledu podupire te na razmjenu dobrih praksi i posvećivanje posebne pozornosti cjeloživotnom učenju;
16. ističe da su žene u nerazmjernom broju i često protiv svoje volje zaposlene na nesigurnim radnim mjestima, što uključuje visoke razine rada na nepuno radno vrijeme i slabo plaćene ugovore na određeno vrijeme i ugovore bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati; poziva države članice da primjenjuju preporuke Međunarodne organizacije rada kojima je svrha smanjiti broj nesigurnih radnih mjesta, kao što je ograničavanje slučajeva u kojima se mogu koristiti ugovori za nesigurna radna mjesta i razdoblja na koje radnici mogu biti zaposleni na temelju takvih ugovora;
17. poziva države članice da provode aktivne i učinkovite politike za sprečavanje i borbu protiv uznemiravanja na radnom mjestu, uključujući spolno i psihološko uznemiravanje; poziva Komisiju i države članice da osiguraju dobre i adekvatne mehanizme financiranja za programe i mjere borbe protiv uznemiravanja na radnom mjestu, uključujući mehanizme za pružanje potpore ženama u prijavljivanju slučajeva uznemiravanja; poziva države članice i EU da ratificiraju Konvenciju br. 190 Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada;
18. naglašava važnost informiranja o posljedicama odluka koje žene donose na tržištu rada i važnosti njihove gospodarske neovisnosti radi zaštite od siromaštva i društvene isključenosti;
19. izražava zabrinutost zbog toga što su žene koje imaju djecu diskriminirane na radnom mjestu zato što su majke, a ne zato što su manje uspješne od svojih kolega; potiče države članice da aktivno promiču pozitivnu sliku o majkama kao zaposlenicama;
20. naglašava ključnu ulogu visokokvalitetnih javnih usluga za borbu protiv siromaštva žena, posebno usluga ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ili skrbi za druge uzdržavane osobe kao što su starije osobe; poziva države članice da uspostave

²⁴ EIGE, Baza podataka o rodnoj statistici, pristupljeno 30. svibnja 2022. Dostupna je na sljedećoj adresi: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/browse/ta/ta_timeuse

odgovarajuće mehanizme za priznavanje tog životnog postignuća;

21. naglašava da klimatske promjene uvelike utječu na siromaštvo žena jer su žene ovisnije o prirodnim resursima i, s obzirom na to da čine većinu siromašnog stanovništva u EU-u, imaju manje resursa da bi se zaštitile od negativnih učinaka klimatskih promjena; žali zbog toga što rodna dimenzija nije dosljedno uključena u klimatske politike EU-a; poziva Komisiju da u klimatske politike i zakonodavstvo EU-a uključi ciljeve rodne ravnopravnosti; mišljenja je da bi se politike paketa za ostvarivanje cilja od 55 % („Fit for 55”) i Socijalni fond za klimatsku politiku trebali oblikovati i provoditi s jasnom rodnom dimenzijom te da bi od njih trebali imati koristi i žene i muškarci;
22. poziva EU i države članice da zaštite žene koje žive u energetsom siromaštvu pružanjem pravovremenog i koordiniranog odgovora kako bi se riješilo pitanje dugoročnih posljedica energetske krize; ističe da se kućanstvima s niskim dohotkom, a posebno starijim ženama i samohranim majkama, mora zajamčiti pristup cjenovno pristupačnim komunalnim uslugama;
23. poziva Komisiju i države članice da uključe pitanje rodne ravnopravnosti u sve politike, programe i mjere te da uspostave bolje politike za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života i odgovarajuće mjere kojima se osigurava sudjelovanje žena na tržištu rada, kao što su bolji roditeljni dopust, znatno dulji očinski dopust, plaćeni i neprenosivi roditeljski dopust, fleksibilno radno vrijeme, ustanove za skrb o djeci na licu mjesta, usluge skrbi i rad na daljinu; ističe važnost rodno osviještene politike i prilagodbe odgovora gospodarske politike na pandemiju bolesti COVID-19 specifičnim potrebama žena i strukturi njihove gospodarske aktivnosti;
24. poziva Komisiju i države članice da uključe cilj rodne ravnopravnosti u sve zakonodavstvo, politike, programe i mjere povezane s prometom te da uključe rodnu perspektivu u projekte mobilnosti, cjenovno pristupačnog stanovanja i urbanog planiranja;
25. naglašava da se beskućništvo među ženama ne smije podcjenjivati i pogrešno doživljavati kao manji društveni problem u EU-u; ističe da postoji manjak sveobuhvatnih raščlanjenih podataka o prirodi i razmjeru beskućništva žena, zbog čega je taj problem manje vidljiv; apelira na EU i države članice da uključe rodnu perspektivu u politike i prakse koje se odnose na beskućništvo i nedostatak pristupa cjenovno pristupačnom i odgovarajućem smještaju i energiji, kao i da razviju posebne strategije za rješavanje tih problema do 2030. i zajamče da usluge funkcioniraju na odgovarajući i učinkovit način kako bi se odgovorilo na potrebe beskućnica; naglašava važnost priznavanja rodno uvjetovanog nasilja kao jednog od temeljnih uzroka rizika od beskućništva među ženama i ističe da je potrebno razmotriti kako se potrebe žena isprepliću sa širim socioekonomskim i strukturnim preprekama; poziva sve aktere da uključe rodnu perspektivu u Platformu EU-a za borbu protiv beskućništva; uvjeren je da načelo davanja prioriteta smještaju može imati važnu ulogu u borbi protiv beskućništva te poziva na uvođenje tih projekata u svim državama članicama;
26. napominje da pogoršanje socijalne i gospodarske situacije uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 pogoduje uznemiravanju i nasilju nad ženama u svim njegovim oblicima, kao i prostituciji, čime se krše ljudska prava; ističe potrebu za povećanjem

javnih, financijskih i ljudskih resursa kako bi se pomoglo skupinama kojima prijeti siromaštvo te kako bi se uhvatilo u koštac s rizičnim situacijama s kojima se susreću djeca i mladi, starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici;

27. primjećuje da je ekonomska neovisnost žena ključna kako bi mogle izbjeći rodno uvjetovano nasilje; stoga poziva na uspostavu mjera za pružanje potpore i zaštite ženama u tim situacijama, donošenje sveobuhvatne direktive o sprečavanju i borbi protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, dodavanje rodno uvjetovanog nasilja na popis europskih kaznenih djela, ratifikaciju Istanbulske konvencije na razini EU-a te njezinu ratifikaciju u Bugarskoj, Češkoj, Mađarskoj, Latviji, Litvi i Slovačkoj; ističe da je život bez nasilja ključan kako bi žene mogle sudjelovati na tržištu rada, ostvariti svoj puni potencijal i biti financijski neovisne; osuđuje namjerne dezinformacije o alatima i inicijativama za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja u EU-u; zabrinut je zbog činjenice da se te dezinformacije ukorjenjuju u Europi i na taj način dodatno otežavaju zaštitu žena od nasilja;
28. poziva države članice da se bore protiv štetnih praksi kao što su genitalno sakaćenje žena, rani i prisilni brakovi te takozvano „nasilje zbog povrede časti”, koje posebno šteti mladim ženama i djevojkama i ograničava ih;
29. smatra da je prostitucija težak oblik nasilja i iskorištavanja koji najviše pogađa žene i djecu; poziva države članice da donesu posebne mjere za borbu protiv gospodarskih, socijalnih i kulturnih uzroka prostitucije kako bi se spriječilo da žene pogođene siromaštvom i socijalnom isključenosti postanu žrtve tih mreža iskorištavanja; poziva države članice da donesu posebne mjere za potporu osobama koje se bave prostitucijom kako bi se olakšala njihova društvena i profesionalna reintegracija;
30. poziva Komisiju da predloži proaktivne mjere u okviru Europskog socijalnog fonda i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj kako bi se promicalo zapošljavanje žena, olakšavanje pristupa socijalnim uslugama i njihov socioekonomski razvoj u ruralnim područjima; potiče države članice da u suradnji s regionalnim i lokalnim vlastima smanje rizik od siromaštva među ženama u ruralnim područjima tako da ih osnažuju i poboljšaju im kvalitetu života osiguravanjem kvalitetnih obrazovnih programa i uvjeta za zapošljavanje na kvalitetnim radnim mjestima, uključujući rad na daljinu i dostojne prihode; poziva na donošenje pozitivnih mjera kojima se poljoprivrednice potiču da ostanu u ruralnim područjima, uključujući promicanje centara zajednice koji mogu pružati tehničko savjetovanje i potporu kontinuitetu i preživljavanju poljoprivrednih gospodarstava te za poticanje mladih na ulaganje u poljoprivredu i stoku radi dugoročnog preživljavanja;
31. ističe ključnu ulogu socijalnih fondova i programa EU-a, a posebno Europskog socijalnog fonda plus i Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom, Fonda za pravednu tranziciju, Mehanizma za oporavak i otpornost te Fonda za azil, migracije i integraciju; naglašava da bi kroz ESF+ države članice i Komisija trebale nastojati ublažiti socioekonomske učinke krize, osobito na žene, kako bi se povećao broj žena u zaposlenju, olakšalo usklađivanje njihova poslovnog i privatnog života, suzbilo siromaštvo i njegova rodna dimenzija te feminizacija siromaštva i rodna diskriminacija na tržištu rada i u obrazovanju i osposobljavanju te kako bi se pružila potpora najranjivijim skupinama i suzbilo siromaštvo djece; poziva

države članice da u potpunosti iskoriste te fondove i pritom uzmu u obzir rodnu perspektivu;

32. naglašava da bi se u svim državama članicama trebala ubrzati nacionalna nastojanja za uključivanje Roma; poziva Komisiju da promiče uključivanje i da time osigura sudjelovanje Romkinja svih uzrasta na svim razinama, uključujući one koje su zaposlene na lokalnoj i regionalnoj razini te razini EU-a; naglašava da bi se pritom trebala uzeti u obzir ravnopravnost muškaraca i žena te se usmjeriti na izdizanje dobrih praksi država članica na razinu Unije;
33. poziva Komisiju i države članice da dopune financijsku pomoć EU-a studijskim programima i projektima kojima se talentiranim Romkinjama pruža prilika da iskoriste kontinuirano obrazovanje kako bi se oslobodile međugeneracijskog siromaštva promicanjem njihova socijalnog uključivanja i razvojem njihova znanja u cilju poboljšanja situacije romske zajednice; poziva države članice da naznače razinu potpore koja bi im trebala za provedbu preporučenih mjera za uključivanje romskog stanovništva;
34. ističe da porast siromaštva među ženama ima velik utjecaj na šire društvo; izražava zabrinutost zbog utjecaja koji će to imati na siromaštvo djece; u tom pogledu pozdravlja donošenje Preporuke Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu;
35. ističe velik doprinos žena u području zapošljavanja, kulture, obrazovanja, znanosti i istraživanja; priznaje znatno pogoršanje životnih uvjeta žena zaposlenih u području umjetnosti i kulture te u poljoprivrednim i ruralnim mikropoduzećima i malim poduzećima zbog obustave gospodarskih i kulturnih aktivnosti tijekom pandemije;
36. poziva na zauzimanje rodno osjetljivog pristupa digitalnoj tranziciji; poziva Komisiju da se koristi postojećim programima i financijskim sredstvima te da prema potrebi stavi na raspolaganje dodatna sredstva za borbu protiv digitalnog siromaštva žena kako bi žene stekle vještine potrebne za sigurno djelovanje u digitalnom okruženju i kako bi se poboljšala njihova digitalna pismenost;
37. poziva Komisiju i države članice da istraže prepreke za žensko poduzetništvo, a posebno da provedu sveobuhvatnu analizu pristupa žena financiranju, što će pomoći u iskorjenjivanju siromaštva žena u EU-u njihovim osnaživanjem u tome da postanu poduzetnice i osnivačice malih i srednjih poduzeća koja doprinose usporednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji; konstatira da žensko poduzetništvo stvara radna mjesta, jača unutarnje tržište i smanjuje nezaposlenost; primjećuje da se smanjenjem birokratskog opterećenja za poduzetnike uklanjaju prepreke za veći broj žena pri pokretanju poslovanja; ističe važnost stjecanja znanja o poduzetništvu i praktičnog iskustva u obrazovanju od rane dobi; poziva Komisiju i države članice da promiču osnaživanje žena obrazovanjem, strukovnim osposobljavanjem i cjeloživotnim učenjem; posebno poziva na snažnije promicanje predmeta iz područja STEM-a, digitalnog obrazovanja, umjetne inteligencije i financijske pismenosti u cilju borbe protiv postojećih stereotipa i osiguravanja sudjelovanja većeg broja žena u tim sektorima i njihova doprinosa razvoju tih sektora;
38. poziva države članice da se pobrinu da sve nove fiskalne politike, uključujući i

oporezivanje koje ima jasnu rodnu dimenziju, služe suzbijanju i iskorjenjivanju svih dimenzija socioekonomskih i rodni nejednakosti²⁵; poziva države članice da izbjegavaju rodnu diskriminaciju u svojim poreznim politikama te da ukinu poreze na ženske higijenske potrepštine, koji nerazmjerno ugrožavaju dostojanstvo žena s nižim dohotkom, i da time osiguraju da sve žene imaju pristup tim osnovnim proizvodima;

39. poziva države članice da pri reformiranju mirovinskih sustava i prilagodbi dobi za umirovljenje uzmu u obzir rodnu dimenziju te razlike između žena i muškaraca u obrascima rada, uključujući sve oblike neplaćenog rada, kao i veći rizik od diskriminacije žena, osobito onih starijih, na tržištu rada; poziva države članice da poduzmu konkretne mjere za sprečavanje i suzbijanje rizika od siromaštva kod starijih i umirovljenih žena uzrokovanog starenjem stanovništva i udjelom starijih žena u nepovoljnom ili osjetljivom položaju; poziva države članice da u svoje mirovinske sustave uračunaju razdoblja neplaćenog pružanja skrbi, na primjer u obliku bodova za skrb ili drugih mjera koje se dodaju mirovini pružatelja skrbi, bez obzira na to pruža li se skrb maloljetnoj djeci, starijim osobama, bolesnim osobama ili osobama s invaliditetom, te da istodobno potiču muškarce da postanu pružatelji skrbi;
40. poziva Komisiju da izbjegava promicanje bilo kakvih političkih preporuka koje bi dovele do povećanja nesigurnih radnih odnosa, deregulacije radnog vremena, smanjenja plaća, napada na kolektivno pregovaranje ili privatizacije javnih usluga i sustava socijalne sigurnosti;
41. pozdravlja trenutačne pregovore o donošenju direktive o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji; poziva institucije EU-a da donesu okvir EU-a za uspostavu ili prilagodbu minimalne plaće po državi na temelju nacionalne košarice robe i usluga po stvarnim cijenama, uključujući, među ostalim, odgovarajuće stanovanje, zdravu i uravnoteženu prehranu, odjeću, održiv prijevoz i održivu energiju, zdravstvenu skrb i resurse koji ljudima omogućuju da smisleno sudjeluju u društvu, kulturi i obrazovanju, što bi osiguralo dostojan životni standard koji bi djelomično pomogao u smanjenju siromaštva unatoč zaposlenju, osobito među ženama; poziva na pravedne i primjerene minimalne plaće u državama članicama kao nužnu zaštitnu mjeru kako bi se osigurala pravednija raspodjela plaća i zajamčila minimalna plaća kojom se štite žene i muškarci na tržištu rada; mišljenja je da se okvir za minimalnu plaću mora stvoriti i očuvati primjenom jasnih pravila, transparentnih postupaka, učinkovitih praksi i kriterija i vodećih pokazatelja za ocjenu prikladnosti te uz doprinos, među ostalim, savjetodavnih tijela i socijalnih partnera;
42. poziva države članice da ambiciozno provode europsko jamstvo za djecu i Direktivu o transparentnosti plaća, kao i buduću direktivu o minimalnim plaćama te preporuku o minimalnom dohotku;
43. žali zbog toga što se, općenito gledajući, rodno osviještena politika još ne primjenjuje u cijelom proračunu EU-a, kao što je istaknuo Europski revizorski sud, te poziva na hitno rješavanje te situacije; ističe da se rodno osviještena politika mora uključiti u sve razine ciklusa politika i da se mora temeljiti na pouzdanim podacima; ističe važnost provedbe rodno osjetljivog proračuna, među ostalim u svim programima obuhvaćenima

²⁵ Izvješće Resornog odjela Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja iz travnja 2017. naslovljeno „Rodna ravnopravnost i oporezivanje u Europskoj uniji”.

proračunom za 2022., kako bi se postigla rodna ravnopravnost i iskorijenilo siromaštvo žena; u tom kontekstu poziva Komisiju da ubrza uvođenje učinkovite, transparentne i sveobuhvatne metodologije i da blisko surađuje s Parlamentom u mjerenju relevantnih rodni rashoda, kao što je utvrđeno u Međuinstitucijskom sporazumu²⁶, kako bi se mogli pokazati konkretni rezultati za proračun za 2022. i radi proširenja metodologije na sve programe višegodišnjeg financijskog okvira;

44. ističe da je zbog fiskalnog kapaciteta EU-a možda potrebna revizija trenutnog gospodarskog i društvenog upravljanja kako bi se smanjilo nejednakosti i siromaštvo žena i postiglo ravnopravnost spolova; poziva na usklađivanje gospodarskog i društvenog upravljanja s postizanjem ciljeva rodne ravnopravnosti i iskorjenjivanja siromaštva žena;
45. poziva Vijeće da uspostavi poseban sastav za rodnu ravnopravnost kako bi se donijele zajedničke i konkretne mjere za rješavanje problema u području prava žena i rodne ravnopravnosti te kako bi se osiguralo da se o pitanjima rodne ravnopravnosti raspravlja na najvišoj političkoj razini;
46. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

²⁶ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva, SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

OBRAZLOŽENJE

Siromaštvo žena veće je od siromaštva muškaraca te se povećalo i u apsolutnom smislu i u odnosu na siromaštvo muškaraca. Statistički podaci u tom su pogledu jasni. Rizik od siromaštva i socijalne isključenosti (AROPE)²⁷ u EU-u bio je 2020. viši za žene nego za muškarce (22,9 % prema 20,9 %). Rodno uvjetovane razlike u pogledu siromaštva povećale su se od 2017. u 21 državi članici, a i podaci u pogledu rizika od relativnog siromaštva (AROPE)²⁸ pokazuju znatan rodni jaz: razlika je 2019. iznosila 1,3 %, a 2020. 2,5 %²⁹.

Točno je da su rodno uvjetovane razlike povezane sa siromaštvom manje od onoga što bi se dalo zaključiti iz drugih rodno uvjetovanih razlika (zaposlenost, plaće ili mirovine). Međutim, to je s jedne strane povezano s načinom na koji prikupljamo informacije i izrađujemo statistike. S druge pak strane to ima veze s uskim tumačenjem siromaštva, pri čemu se u obzir ne uzima njegova višedimenzionalna priroda, što onemogućava uvid u strukturnu prirodu i međugeneracijsku prisutnost siromaštva koje utječe na žene. Oba su pitanja rezultat ograničene primjene rodnog pristupa pri izradi statistika i socioekonomskih analiza, političkom djelovanju i evaluaciji politika, zbog čega se smatra da rodnu perspektivu treba hitno uključiti u statistike o siromaštvu i riziku od siromaštva.

Prvo, statističkim podacima o siromaštvu mjeri se ukupan dohodak kućanstava, koji se dijeli među jedinicama potrošnje ili pojedincima, uz pretpostavku da su sredstva pravedno raspodijeljena među svim članovima, izuzevši ponderiranje u pogledu dobi i ekonomije razmjera. To podrazumijeva da je obitelj jedinica u kojoj nema sukoba ni unutarnje diskriminacije. Međutim, važno je podsjetiti da je, kako je rekao dobitnik Nobelove nagrade za ekonomiju Amartya Sen, obitelj mjesto „kooperativnog sukoba”. Iako članovi obitelji bez vlastitih prihoda imaju pristup obiteljskim resursima, pri čemu se uspostavlja kooperativna dinamika, činjenica je da se pristup tim resursima i podjela poslova i vremena odvijaju u neravnopravnim uvjetima, posebno u pogledu roda ili dobi, što dovodi do sukoba, diskriminacije, pa čak i nasilja.

Drugo, siromaštvo je vrlo složen fenomen koji obuhvaća mnogo međusobno povezanih čimbenika, uključujući one koji se ne mogu izraziti u novčanom smislu. Tu je perspektivu prvi spomenuo Amartya Sen, a njegovim su stopama krenuli Sabina Alkire i James Foster uspostavivši indeks višedimenzionalnog siromaštva. Europska javna tijela za statistiku također su uzela u obzir tu višedimenzionalnost kad je uspostavljena stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti (AROPE), pri čemu se pokazatelju monetarnog dohotka pridodaju pokazatelji niskog intenziteta rada i teške materijalne deprivacije. Međutim, izostavljeni su drugi aspekti istaknuti u akademskim studijama i studijama međunarodnih organizacija kao što je Svjetska banka koji se primjerice odnose na vremensko siromaštvo, koje osobito pogađa žene i povezano je s materijalnim siromaštvom i deprivacijom, pri čemu se oni međusobno pogoršavaju i stvaraju začarani krug.

²⁷ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_\(AROPE\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At_risk_of_poverty_or_social_exclusion_(AROPE))

²⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At-risk-of-poverty_rate

²⁹ <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

„Vremensko siromaštvo”, definirano kao nedostatak vremena nakon što se oduzme vrijeme provedeno na plaćenom poslu ili u obavljanju neplaćenih poslova (skrb), raspoloživog za školovanje ili ispunjavanje drugih osnovnih životnih potreba poput osobne njege, povezano je s materijalnim siromaštvom. Žene obično istodobno obavljaju različite zadaće i imaju više uloga, što ih socijalno iscrpljuje te im onemogućuje da si osiguraju dostojanstven život. Vremensko siromaštvo ne dopušta im potrebno raspolaganje vremenom ni potrebnu autonomiju pri određivanju radnog vremena da bi si osigurale pristojne radne uvjete, financijsku samostalnost, školovanje, pristup osnovnim sredstvima ili minimalnoj skrbi koja bi im zajamčila zdrav život i potpunu uključenost u njihove zajednice ili društva.

Potrebne su konkretne javne politike, utemeljene na strukturnim rodno uvjetovanim nejednakostima koje uzrokuju, pogoršavaju ili održavaju siromaštvo žena. S jedne strane, društvo očekuje od žena da preuzmu odgovornost za skrb, a one pak u najmanju ruku nastavljaju te rodno uvjetovane razlike tako što zadaćama skrbi posvećuju više sati dnevno nego muškarci. Time ne samo da se ograničava vrijeme koje žene mogu provesti na školovanju ili prekvalifikaciji ili tijekom kojeg mogu posvetiti više sati poslu odnosno imati na raspolaganju više vremena za posao, nego se i potiču rodni stereotipi prema kojima žene sudjeluju na tržištu rada usputno, uz svoje obiteljske obveze, i stoga ne mogu biti prisutne u određenim sektorima ili zanimanjima ili raditi na određenim radnim mjestima. To dovodi do horizontalne i vertikalne segregacije te potiče povratnu spregu između rodni nejednakosti na tržištima rada i u kućanstvima. Osim toga, s obzirom na to da se radi o djelatnosti koju povijesno, a i danas, besplatno i tradicionalno obavljaju žene, kad one stupe na tržište rada, zauzvrat im se nude niske plaće i nesigurni uvjeti jer su vještine koje se traže stekle neformalno i jer se smatraju prirodnima za ženski spol, te su stoga žene podcijenjene i nedovoljno plaćene. Ne zaboravimo da se, iako vrijednost i cijena nisu sinonimi, u tržišnim društvima poput naših vrijednost izjednačava i s kvalitetom stvari, na temelju čega se daje određena svota novca ili protuvrijednost da bi ih se posjedovalo. Bolja raspodjela zadaća skrbi također mora ići ruku pod ruku s davanjem prestiža poslovima povezanim sa skrbi kako bismo mogli napredovati prema boljoj raspodjeli vremena i poslova u kućnom i poslovnom okruženju, što je ključno za napredak u pogledu rodne ravnopravnosti i borbe protiv strukturnih aspekata siromaštva žena povezanih s rodnom neravnopravnošću.

Potporna kvalitetnim socijalnim uslugama i njihova univerzalnost ključne su da bi se osigurao pristup resursima i za one osobe koje žive u kućanstvima s niskim intenzitetom rada, među kojima prevladavaju kućanstva u kojima žive samo žene starije dobi ili samohrane majke s djecom.

Siromaštvo žena snažno je koncentrirano u kućanstvima samohranih majki, što izravno utječe na najmučnije i najviše ograničavajuće siromaštvo, a to je siromaštvo djece. U 85 % obitelji sa samohranim roditeljem glava obitelji su žene³⁰, a 42,1 % stanovništva Europske unije koje živi u kućanstvima sa samohranim roditeljem i uzdržavanom djecom u 2020. suočavalo se s rizikom od siromaštva ili socijalne isključenosti³¹.

Materijalni uvjeti svakog kućanstva, nejednak pristup resursima i nedostatak vještina u međusobnoj su povratnoj sprezi i eksponencijalno umnažaju neimaštinu, posebno u djece, što uzrokuje potpun nedostatak stvarnih mogućnosti u odrasloj dobi. Mjesto rođenja, obiteljski

³⁰ <https://eige.europa.eu/publications/poverty-gender-and-lone-parents-eu>

³¹ Životni uvjeti u Europi – Siromaštvo i socijalna isključenost

dohodak, rod ili invaliditet u velikoj mjeri utječu na trenutačnu dobrobit i naknadna postignuća te djece u odrasloj dobi, koja ovise i o gospodarskoj situaciji, javnim politikama, opsegu socijalne zaštite pa čak i o prevladavajućim društvenim normama i rodnim odnosima.

Gubitak vještina u djetinjstvu ne može se uvijek nadoknaditi u odrasloj dobi i utječe na budući život ljudi tijekom ostatka njihova života. No siromaštvo i neravnopravnost niti su neizbježni niti su osobna odgovornost svake osobe. Potrebne su odgovarajuće, sveobuhvatne i koherentne javne politike, posebno one koje izravno utječu na djecu i strukturne rodne nejednakosti.

Uspostavom Europskog jamstva za djecu prihvaćen je izazov koji je postavio Europski parlament da se svakom djetetu koje se suočava s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u Europi osigura pristup najosnovnijim uslugama kao što su zdravstvo i obrazovanje. Međutim, neovisno o većem ili manjem iznosu njegova proračuna, taj program neće imati očekivan transformacijski kapacitet ako se ciljano ne riješi problem siromaštva žena i ako se ne provedu korjenite promjene.

Nasilje nad ženama uzrok je i posljedica siromaštva i socijalne isključenosti žena, čime se posebno povećava rizik od nemogućnosti izlaska iz te situacije. Nasiljem nad ženama krše se temeljna prava, a mnoge su žene žrtve nasilje samo zbog toga što su žene. Unatoč tome što nasilje nad ženama nije povezano s osobama s niskim primanjima, žene iz tih društvenih slojeva i s ograničenim resursima imaju manje mogućnosti za bijeg od nasilja, bilo da je riječ o obiteljskoj situaciji ili trgovini ljudima, posebno u svrhu seksualnog iskorištavanja.

Ako zlostavljane žene ekonomski ovise o svojim partnerima, teže im je napustiti situacije u kojima trpe nasilje jer im preostaju samo usluge socijalne skrbi, koje se znatno razlikuju među državama članicama. Treba podsjetiti i na to da većina žena koje su prisiljene na prostituciju dolazi iz siromašnih sredina i da su migrantskog podrijetla i da stoga nemaju zakonsko pravo na boravište te u potpunosti ovise o svojim zlostavljačima i trgovcima ljudima.

Štoviše, upravo zato što su žrtve nasilja, mnoge žene gube svoju prethodnu ekonomsku stabilnost te postaju siromašne i socijalno isključene. Prema studiji Europske mreže za borbu protiv siromaštva (EAPN)³², glavni razlog zbog kojeg žena postaje beskućnica u Europi jest da je bila žrtva rodno uvjetovanog nasilja. Ti procesi osiromašenja i isključivanja žena povezani s rodno uvjetovanim nasiljem zahvaćaju i djecu u tim obiteljima, koja u mnogim zemljama nisu zaštićena kao žrtve rodno uvjetovanog nasilja. Zbog toga je potrebno u potpunosti provesti Istanbulsku konvenciju i učinkovito se boriti protiv svih vrsta nasilja nad ženama, među ostalim i uspostavom novoga kaznenog djela na razini Unije.

Nužno je promicati strukturne promjene u području upravljanja i oporezivanja te učinkovito uključiti rodnu osviještenost u sve politike.

S jedne strane, utvrđeno je da je primarna neravnopravnost sve više u porastu s obzirom na to da plaće čine manji postotak BDP-a, da je radno zakonodavstvo sve blaže i zaostaje za novim oblicima rada, kao što je rad putem platformi, zbog čega su milijuni radnika nezaštićeni i izloženi riziku od siromaštva, uključujući siromaštvo unatoč zaposlenju, da bi zbog nove tehnološke revolucije stotine tisuća radnih mjesta mogle postati višak, a većina stanovništva

³² <https://www.eapn.eu/wp-content/uploads/2019/07/EAPN-Gender-violence-and-poverty-Final-web-3696.pdf>

neće imati vještine potrebne za nove poslove i da rodna ravnopravnost u kućanstvima i na tržištima još ni približno nije ostvarena.

S druge strane, kako bi se osigurao jednak pristup osnovnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje i usluge povezane s uzdržavanim osobama, moramo poboljšati kapacitete preraspodjele u državama i funkcioniranje socijalne države, što ovisi o postojanju odgovarajućeg financiranja, koje pak ovisi o pravednom i progresivnom oporezivanju koje je sve teže postići s obzirom na neravnotežu moći kojoj smo izloženi i uspješnost diskursa protivnih pravednom oporezivanju.

Zbog toga je još važnije uključiti rodno osviještenu politiku u sve razine proračunskog postupka Europske unije kako bi se prihodi i rashodi pretvorili u socijalna ulaganja radi postizanja ciljeva rodne ravnopravnosti, kao što je borba protiv siromaštva žena. To je usko povezano s potrebom za preispitivanjem trenutnog gospodarskog i socijalnog upravljanja, čiji bi cilj umjesto štednje trebao biti smanjenje rodne neravnopravnosti i siromaštva žena.

4.3.2022

MIŠLJENJE ODBORA ZA ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA

upućeno Odboru za prava žena i rodnu ravnopravnost

o siromaštvu žena u Europi
(2021/2170(INI))

Izvjestitelj za mišljenje (*): Dragoş Pişlaru

(*) Pridruženi odbor – članak 57. Poslovnika

PRIJEDLOZI

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

- A. budući da je iskorjenjivanje siromaštva jedan od prioriteta EU-a sadržan u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji i članku 34. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te je jedan od glavnih ciljeva akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava u kojemu se odražava predanost EU-a borbi protiv siromaštva u svim njegovim politikama;
- B. budući da su ravnopravnost i nediskriminacija temeljne vrijednosti Europske unije, što je navedeno u Ugovoru o Europskoj uniji i Povelji Europske unije o temeljnim pravima; budući da je rodna ravnopravnost prioritet EU-a te se uzima u obzir na razini EU-a i nacionalnoj razini u svim politikama; budući da je 2019. u EU-u gotovo 91,3 milijuna osoba bilo izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti (AROEPE); budući da EU nije ostvario svoj cilj da se do 2020. broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanji za najmanje 20 milijuna; budući da je jedan od novih glavnih ciljeva EU-a taj da se do 2030. broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanji za najmanje 15 milijuna;
- C. budući da je, prema podacima Eurostata, rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u 2020. bio veći za žene nego za muškarce te je zahvaćao 51,4 milijuna žena (22,9 %) u usporedbi s 45 milijuna muškaraca (20,9 %) ¹; budući da je to ponajprije posljedica rodne neravnopravnosti i diskriminacije, među ostalim na tržištu rada, kojima su žene izložene tijekom životnog vijeka; budući da bi se stopa siromaštva među zaposlenim ženama mogla smanjiti da žene imaju jednake plaće kao muškarci;
- D. budući da se žene iz ranjivijih skupina, kao što su mlade žene, žene s invaliditetom, žene migrantskog podrijetla, Romkinje, pripadnice vjerskih ili etničkih manjina, kao i žene iz zajednice LGBTIQI+, suočavaju s dodatnim i isprepletenim oblicima

¹ Eurostat. Životni uvjeti u Europi, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion&oldid=544210

diskriminacije tijekom pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, zaposlenju i socijalnim uslugama te su stoga izložene većem riziku od siromaštva;

- E. budući da je rodno osviještena politika važan instrument za integraciju rodne ravnopravnosti u sve politike EU-a povezane s tržištem rada i socijalne politike radi promicanja jednakih mogućnosti i borbe protiv svih oblika diskriminacije žena;
- F. budući da su rodno osjetljivi podaci u pogledu siromaštva i dalje nepotpuni u EU-u i državama članicama, čime se onemogućuju postupci analize i oblikovanja politika na svim razinama;
- G. budući da, kad je riječ o podacima o siromaštvu, statistička jedinica za kućanstva definira siromaštvo u okviru kućanstava te ne uzima u obzir rodne nejednakosti u unutarnjoj raspodjeli sredstava, zbog čega je teško dobiti pouzdane podatke raščlanjene po spolu;
- H. budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 dodatno pogoršala postojeće nejednakosti i znatno utjecala na dohodak od rada i bogatstvo, otežala je situaciju ljudi izloženih siromaštvu te onemogućuje ostvarivanje poboljšanja u pogledu rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti; budući da su mjere potpore, kao što su skraćeno radno vrijeme ili slični programi, kratkoročno u određenoj mjeri ublažile negativne učinke krize; budući da će teret pandemije nerazmjerno snositi radnici s niskim dohotkom, čime će se povećati siromaštvo i nejednakost u cijeloj Europi; budući da su potpune posljedice pandemije na gospodarstvo, društvo i zapošljavanje i dalje nepoznate; budući da se rodno osviještena politika mora u potpunosti provesti u svim aspektima odgovora na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 kako bi se zajamčila rodna ravnopravnost i pružila potpora oporavku žena iz najranjivijih skupina;
- I. budući da su pandemija bolesti COVID-19 i gospodarska kriza povezana s njom u Uniji drukčije utjecale na žene nego na muškarce i budući da njezini učinci ugrožavaju napredak ostvaren tijekom nekoliko prethodnih desetljeća u pogledu smanjenja siromaštva i rodne neravnopravnosti u državama članicama; budući da je prema podacima Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) pandemija bolesti COVID-19 nerazmjerno pogodila mlade žene tako da se njihova zaposlenost smanjila za više od 10 % u usporedbi s ukupnim postotkom od 2,4 %; budući da je pandemija nerazmjerno utjecala na žene u socioekonomskoj sferi, produbila postojeću diskriminaciju i izazvala još veću rodnu nejednakost na tržištu rada; budući da je više žena nego muškaraca izgubilo radno mjesto zbog pandemije bolesti COVID-19²; budući da je prema podacima Eurofounda tijekom pandemije bolesti COVID-19 gubitak zaposlenja najviše pogodio radnice s niskim plaćama te su one češće bile na prisilnom dopustu³; budući da su mlade žene u dobi od 18 do 34 godine najizloženije gubitku radnog mjesta uslijed pandemije (11 % u usporedbi s 9 % mladih muškaraca)⁴; budući da je više žena nego muškaraca skratilo radno vrijeme kako bi osigurale kontinuiranu skrb za djecu i brinule se o članovima obitelji kojima je to potrebno; budući da se zbog

² https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_813449/lang--en/index.htm
<https://news.un.org/en/story/2021/07/1096102>

³ Eurofound, „COVID-19: Implications for employment and working life” (COVID-19: Posljedice na zapošljavanje i radni vijek), serija COVID-19, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

⁴ https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20068en.pdf

krize uzrokovane bolešću COVID-19 povećala količina neplaćenih kućanskih poslova i skrbi za djecu, a taj je teret uglavnom pao na žene te se ukupno opterećenje za zaposlene majke udvostručilo; budući da su žene izloženije riziku od zaraze bolešću COVID-19 zbog njihove prekomjerne zastupljenosti u osnovnim najizloženijim zanimanjima na prvoj liniji obrane od te bolesti;

- J. budući da će se nejednakosti i dalje povećavati; budući da će srednjoročni učinak krize ovisiti o stupnju uključivosti oporavka; budući da su politike socijalne zaštite ključni elementi nacionalnih razvojnih strategija za smanjenje siromaštva i ranjivosti tijekom životnog ciklusa i potporu uključivom i održivom rastu; budući da oporavak mora uključivati ciljne strategije za potporu najranjivijim i najmarginaliziranim ženama u našim društvima kako nikoga ne bismo zapostavili;
- K. budući da su žene prekomjerno zastupljene u nestandardnim oblicima rada, uključujući rad u nepunom radnom vremenu, i često rade u nesigurnim, potplaćenim i podcijenjenim sektorima, među najizloženijim radnicima u sektorima koje je najjače pogodila pandemija; budući da je najveći porast zaposlenosti žena tijekom posljednjeg desetljeća bio u poslovima koje rade pretežito žene te poslovima kojima se već uglavnom bave žene, među ostalim u zdravstvenom sektoru; budući da 76 % radne snage u zdravstvenom sektoru i sektoru skrbi čine žene⁵; budući da istraživanja Eurofounda pokazuju da, unatoč uklanjanju rodni razlika u zapošljavanju, radna mjesta ne postaju rodno mješovita i da se udio zaposlenosti u EU-u na rodno mješovitim radnim mjestima (na kojima udio nijednog spola nije veći od 60 %) smanjio s 27 % na 18 % od 1998. do 2019.⁶; budući da su žene zastupljenije od muškaraca u zanimanjima koja se mogu obavljati na daljinu; budući da su obitelji temelj našeg društva te da je za njihovo održavanje potrebna ravnoteža između poslovnog i privatnog života;
- L. budući da su žene prekomjerno zastupljene među neformalnim pružateljima skrbi koji su se odrekli radnog odnosa i pružaju skrb starijim srodnicima ili srodnicima s invaliditetom; budući da u brojnim državama članicama ne primaju odgovarajuću potporu vlasti i sustava socijalne sigurnosti te su stoga izložene većem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti;
- M. budući da su diskriminacija u pogledu plaće u EU-u, nejednako opterećenje neplaćene skrbi i rada u kućanstvu, diskriminacija u pristupu tržištu rada, niske plaće i loši izgledi za karijeru prepreke ostvarenju jednake ekonomske neovisnosti žena i muškaraca te mogu dovesti do većeg rizika od siromaštva i socijalne isključenosti žena, kao i do veće razlike u plaći na temelju spola i razlike u mirovinama među spolovima; budući da siromaštvo povećava rizik od nasilja nad ženama; budući da su žene koje se suočavaju s rizikom od siromaštva ranjivije, a nasilje povećava rizik od socijalne isključenosti; budući da je nediskriminirajuća novčana naknada osnovni preduvjet za žene; budući da je ekonomsko osnaživanje žena ključno za ostvarenje rodne ravnopravnosti i borbu protiv siromaštva žena;
- N. budući da je ukupna stopa zaposlenosti žena gotovo 12 % niža od stope zaposlenosti

⁵ <https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/essential-workers>

⁶ Eurofound i Zajednički istraživački centar Europske komisije, „European Jobs Monitor 2021: Gender gaps and employment structure” (Europski monitor poslova 2021.: Razlike među spolovima i struktura zapošljavanja), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

muškaraca, a trećina zaposlenih žena radi u nepunom radnom vremenu, za razliku od 8 % zaposlenih muškaraca; budući da petina žena koje žive u siromaštvu nije aktivna na tržištu rada zbog kućanskih obaveza i obaveza povezanih s pružanjem skrbi⁷; budući da se sudjelovanje žena na tržištu rada povećalo posljednjih desetljeća, no i dalje postoji nekoliko podjela među spolovima; budući da je manje žena nego muškaraca zaposleno u punom radnom vremenu (48 % žena u usporedbi sa 64 % muškaraca), a marginalizirane žene još su isključenije iz zaposlenja u punom radnom vremenu⁸; budući da je samo 20,7 % žena s invaliditetom i 28,6 % muškaraca s invaliditetom zaposleno na puno radno vrijeme;

- O. budući da je 2019. bruto satnica žena bila u prosjeku 14,1 % niža od bruto satnice muškaraca u EU-u⁹; budući da žene čine većinu osoba koje zarađuju minimalnu plaću u Europi¹⁰; budući da su glavni čimbenici koji su doprinijeli razlici u plaći na temelju spola sektorska rodna segregacija, većinska zastupljenost žena u radnim odnosima u nepunom radnom vremenu i činjenica da je manje vjerojatno da će žene imati nadzorne odgovornosti za razliku od svojih muških kolega; budući da je razlika u plaći na temelju spola u EU-u iznosila od 20 % do 5 %¹¹;
- P. budući da je u EU-u mirovina žena starijih od 65 godina u prosjeku bila 29 % niža od mirovine muškaraca¹²; budući da je prema istraživanjima Eurofounda u cijelom EU-u od 2010. do 2019. udio umirovljenica starijih od 65 godina koje su izložene riziku od siromaštva iznosio oko 3 do 4 postotna boda više u usporedbi sa stopom muških umirovljenika; budući da su siromašne osobe starije od 75 godina i dalje pretežito žene, što je uglavnom posljedica neplaćene skrbi koju su pružale, cjeloživotnih razlika u plaćama i radnom vremenu koje je rezultiralo nižim mirovinama, različite dobi odlaska u mirovinu za muškarce i žene u nekim državama članicama i činjenice da više starijih žena živi samo; budući da su potrebne djelotvorne mjere za ukidanje razlika na temelju spola u zapošljavanju, skrbi, plaći i mirovini; budući da ne postoji zemlja u kojoj je rodna ravnopravnost u potpunosti ostvarena;
- Q. budući da na žene posebno mogu utjecati ekonomske nejednakosti zbog razlika u dohotku muškaraca i žena, što je rezultat niskog udjela žena s visokim plaćama i činjenice da se dohodak žena sastoji uglavnom od plaće, a u manjoj mjeri od dohotka od kapitala; budući da rizik od menstrualnog siromaštva također može negativno utjecati na situaciju žena; budući da se nažalost higijenski proizvodi za žene te proizvodi i usluge za njegu namijenjeni djeci, starijim osobama ili osobama s invaliditetom još

⁷ Izvješće EIGE-a naslovljeno „Poverty, gender and intersecting inequalities in the EU: Review of the implementation of Area A: Women and Poverty of the Beijing Platform for Action” (Siromaštvo, rod i intersekcijске nejednakosti u EU-u: Pregled provedbe područja A: Žene i siromaštvo Pekinške platforme za djelovanje), 2016.

⁸ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/domain/work/disability>

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

¹⁰ Eurofound, „Understanding the gender pay gap: What difference do sector and occupation make?” (Razumijevanje razlike u plaći na temelju spola: zašto su važni sektor i zanimanje?), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.; Eurofound, Minimalne plaće u 2021.: godišnji pregled, serija izdanja EU-a o minimalnim plaćama, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

¹¹ Eurofound, „Understanding the gender pay gap: What difference do sector and occupation make?” (Razumijevanje razlike u plaći na temelju spola: zašto su važni sektor i zanimanje?),

¹² <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210203-1>

uvijek ne smatraju osnovnim proizvodima u svim državama članicama;

- R. budući da je Eurofound istaknuo važnost politika kojima se promiče ravnomjerna rodna zastupljenost u području plaćenog i neplaćenog pružanja skrbi, uključujući politike roditeljskog dopusta kojima se povećava sudjelovanje muškaraca u neplaćenom pružanju skrbi, kao i poboljšanje uvjeta plaće i rada u pretežito ženskim sektorima kao što je pružanje skrbi;
- S. budući da je rodna ravnopravnost na tržištu rada važan instrument za iskorjenjivanje siromaštva među ženama koji ne koristi samo ženama nego i cijelom gospodarstvu te pozitivno utječe na BDP, razine zaposlenosti i produktivnost; budući da bi poboljšanje rodne ravnopravnosti do 2050. dovelo do povećanja BDP-a po stanovniku EU-a od 6,1 % do 9,6 % i do dodatnih 10,5 milijuna radnih mjesta, od čega bi imali koristi i žene i muškarci¹³;
- T. budući da se žensko iskustvo beskućništva razlikuje po rodnoj dimenziji; budući da su žene izložene beskućništvu i neodgovarajućim životnim uvjetima uslijed diskriminacije, siromaštva i rodno uvjetovanog nasilja;
- U. budući da siromaštvo roditelja često dovodi do siromaštva djece; budući da se ulaganjem u politike za pružanje potpore ženama unapređuju i životni uvjeti njihovih obitelji, posebno njihove djece; budući da EU i države članice moraju poštovati, štiti i ostvarivati prava djece u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji; budući da su prava djece ugrožena u stanju siromaštva; budući da je iskorjenjivanje siromaštva među djecom uključeno u 11. načelo europskog stupa socijalnih prava;
- V. budući da znatan udio romskog stanovništva u Europi živi u izrazito nesigurnim uvjetima, kako u ruralnim tako i u urbanim područjima, te u vrlo lošim socioekonomskim okolnostima; budući da duboko ukorijenjeni, trajni i strukturni antiromizam, koji često podržavaju institucije i vlada, i dalje postoji na svim razinama europskog društva te čini značajnu prepreku u svim područjima života, uključujući stambeno pitanje, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i zapošljavanje, što dovodi do siromaštva; budući da je siromaštvo nasljedno te su predmetne zajednice prisiljene suočavati se s međugeneracijskim poteškoćama;
- W. budući da se Romi suočavaju s diskriminacijom u pristupu inicijativama za zapošljavanje kao što je Garancija za mlade; budući da javni zavodi za zapošljavanje često nemaju kapacitet da dopru do njih ili primjenjuju neizravne diskriminirajuće prakse;
- X. budući da je u okviru digitalne i zelene tranzicije potrebno djelovanje kako bi se zajamčilo da nitko ne bude zapostavljen; budući da su žene nedovoljno zastupljene na svim razinama u digitalnom sektoru i sektorima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) u Europi te je manje žena nego muškaraca zaposleno u području inovativnih tehnologija, kao što je umjetna inteligencija; budući da žene čine samo 34 % diplomiranih studenata iz područja STEM i samo 17 % stručnjaka za IKT, a zarađuju 19 % manje nego muškarci u informacijskom i komunikacijskom sektoru u

¹³ <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

Europi; budući da višestruke rodne razlike, kao što je tzv. „nesrazmjer snova” ili „nesrazmjer prava”, te nedovoljna zastupljenost žena na vodećim položajima mogu utjecati na odluke djevojčica o karijeri i obrazovanju od rane dobi i stoga doprinose povećanju nejednakosti u određenim sektorima tržišta rada između muškaraca i žena, posebno u karijerama u području znanosti, tehnologije, strojarstva i matematike;

- Y. budući da žene, osobito one koje žive u ruralnim područjima, često imaju ograničen pristup obrazovanju, osposobljavanju i programima usavršavanja digitalnih vještina koji su neophodni za obje tranzicije te im pružaju mogućnost za uspješan nastavak poslovnog života; budući da su obrazovanje, strukovno osposobljavanje i cjeloživotno učenje svima neizmjerljivo važni;
1. poziva na sveobuhvatnu europsku strategiju protiv siromaštva koja uključuje rodnu perspektivu, uz ambiciozne ciljeve za smanjenje siromaštva i beskućništva te iskorjenjivanje krajnjeg siromaštva u Europi do 2030., oslanjanjem na glavne ciljeve utvrđene u akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava, posebno među djecom, uz dosljedne mjere i naglasak na prekidanju međugeneracijskog začaranog kruga rizika od siromaštva; poziva države članice da u potpunosti provedu europski stup socijalnih prava s posebnim naglaskom na glavnim ciljevima smanjenja od najmanje 15 milijuna ljudi koji su izloženi riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, zapošljavanja do 2030. najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine i sudjelovanja najmanje 60 % svih odraslih osoba u programima osposobljavanja svake godine; naglašava da je siromaštvo žena blisko povezano sa siromaštvom djece, da su kućanstva sa samohranim roditeljima izložena većem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te da je vjerojatnije da su na čelu tih kućanstava žene; naglašava da bi u toj strategiji trebalo uzeti u obzir glavne uzroke siromaštva i njegov utjecaj na prava djece kako bi se zajamčili održivi i dugotrajni učinci; poziva na to da se u takvu strategiju uključe međusektorska analiza i pristup te da se utvrde ciljne mjere za potporu najmarginaliziranim skupinama; naglašava da se žene s niskim dohotkom, starije žene, žene s invaliditetom, Romkinje, žene koje pripadaju vjerskim ili etničkim manjinama, migrantice, mlade žene, žene iz skupine LGBTIQ+ i samohrane majke suočavaju s većim nejednakostima od onih s kojima se žene općenito suočavaju; naglašava da bi sve žene, uključujući one iz manjinskih i ranjivih skupina, trebale imati koristi od ciljeva i djelovanja te strategije; naglašava da bi ta strategija trebala biti u skladu s preuzetim obvezama EU-a u okviru ciljeva održivog razvoja 1., 5. i 10. i Programa 2030.;
 2. naglašava da su, kako bi se spriječilo i riješilo pitanje siromaštva među ženama, potrebni odgovarajući nacionalni programi minimalnog dohotka u svim državama članicama kao sastavni dio višedimenzionalne, integrirane strategije EU-a za borbu protiv siromaštva; prima na znanje preuzetu obvezu Komisije da 2022. predloži preporuku Vijeća o minimalnom dohotku; poziva Komisiju da u predstojećoj preporuci izda smjernice kako bi se osiguralo da u programima minimalnog dohotka, ako je primjenjivo, nema diskriminacije kako bi se prekinuo začarani krug siromaštva ranjivih obitelji; naglašava kako je potrebno da programi minimalnog dohotka u državama članicama imaju snažnu rodnu dimenziju kako bi se suzbila feminizacija siromaštva i kako bi se zajamčio minimalan dohodak onima koji su najizloženiji riziku od isključenosti; ističe važnost minimalnih mirovina i obiteljskih mirovina kako bi se riješilo pitanje socijalne isključenosti i siromaštva među starijim ženama; ističe važnost

rješavanja potrebe za osiguravanjem dostojanstvenih minimalnih mirovina u planiranoj preporuci Vijeća o minimalnom dohotku 2022.; poziva države članice da dodatno raščlane podatke u pogledu starosnih mirovina prema spolu i različitim dobnim skupinama;

3. podsjeća da je cilj prijedloga o primjerenim minimalnim plaćama smanjiti siromaštvo zaposlenih, posebno žena; poziva na brzo usvajanje tog prijedloga direktive kojim će se radnicima i njihovim obiteljima omogućiti dostojanstven životni standard; naglašava da, s obzirom na veći udio žena na slabo plaćenim radnim mjestima i u takvim sektorima, poboljšanja prikladnosti minimalnih plaća ne samo da mogu smanjiti siromaštvo zaposlenih, nego mogu i podržati rodnu ravnopravnost i smanjiti razliku u plaći na temelju spola; poziva države članice da daju prednost stopi siromaštva zaposlenih u odnosu na rod i posebne skupine te da je sustavnije ispituju i poziva ih da potaknu sigurnost zaposlenja, smanje nejednakost plaća i riješe pitanje nedobrovoljnog rada u nepunom radnom vremenu te da se bore protiv diskriminacije u platnim stopama, uključujući ukidanje razlike u plaći na temelju spola, kako bi se osiguralo da je dostojanstven rad održiv put iz siromaštva;
4. naglašava potrebu da države članice uvedu dobro osmišljene politike tržišta rada kojima je cilj iskorijeniti rodne razlike zbog kojih su žene izloženije riziku od siromaštva, posebno razliku na temelju spola u zapošljavanju, razliku u plaći na temelju spola i razliku u mirovinama među spolovima; poziva države članice, među ostalim putem europskog semestra, da izgrade uključiva tržišta rada uz pristupe načinima za osiguravanje kvalitetnih radnih mjesta i zaposlenja ranjivim skupinama te uz dostojanstvene plaće i socijalnu zaštitu; naglašava da, iako je postignut napredak, i dalje postoje rodne nejednakosti na tržištu rada koje se moraju ukloniti; poziva Komisiju da konkretnim mjerama provede i pobliže prati ključne ciljeve utvrđene u Strategiji za rodnu ravnopravnost; ističe ulogu socijalnih partnera u nastojanjima da se smanje razlike na temelju spola u zapošljavanju, plaći i mirovinama; pozdravlja prijedlog direktive o transparentnosti plaća, čiji je cilj učvrstiti načelo jednake plaće za jednaki rad ili rad jednake vrijednosti između muškaraca i žena putem mehanizma za transparentnost plaća i provedbenog mehanizma, čime bi se smanjila razlika u plaći na temelju spola i poboljšala financijska stabilnost žena te općenito ekonomska neovisnost i omogućilo bi se zahvaćenim ženama da pobjegnu iz siromaštva i nasilja u obitelji; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da svaki takav prijedlog obuhvati što više radnika bez diskriminacije; naglašava da bi veće sudjelovanje žena na tržištu rada trebalo biti usmjereno na održivo i kvalitetno zapošljavanje, među ostalim u sektorima usmjerenima na budućnost, kako bi se uklonila razlika u plaći na temelju spola; naglašava da rodna segregacija na tržištu rada može umanjiti vrijednost sektora u kojima rade pretežito žene i može dovesti do nesigurnih radnih uvjeta za žene u tim sektorima;
5. poziva Komisiju i države članice da poboljšaju mogućnosti za žene na tržištu rada, da smanje opterećenje i odgovornosti žena te da aktivno podupiru neformalne pružatelje skrbi, koji su većinom žene, pružanjem primjerenog dohotka takvim pružateljima skrbi, povećavanjem muškog preuzimanja odgovornosti za skrb, osiguravanjem pristupačne i visokokvalitetne formalne javne i privatne skrbi za djecu, osobito za djecu mlađu od tri godine, te visokokvalitetne skrbi i usluga za osobe kojima su potrebne skrb i potpora, uključujući starije osobe i osobe s invaliditetom, te pružanjem usluga psihosocijalne

potpore ili pomoći neformalnim pružateljima skrbi; poziva države članice da primjereno financiraju bolje i cjenovno pristupačnije kvalitetne javne i privatne usluge, kao i da podupiru neprofitne socijalne usluge i druge socijalne infrastrukture te da osiguraju pristup osnovnim uslugama ženama i, prema potrebi, njihovoj uzdržavanoj djeci i drugim članovima uže obitelji kojima je potrebna skrb ili potpora, osobito iz ranjivih skupina, jer bi se time omogućilo da više žena sudjeluje na tržištu rada i osigurala bi se ravnoteža između poslovnog i privatnog života te bi se isto tako doprinijelo smanjenju rizika od siromaštva žena i njihovih uzdržavanih članova obitelji; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se provede zakonodavstvo EU-a o rodnoj ravnopravnosti s izravnim učinkom na sudjelovanje žena na tržištu rada i da se pobliže prati njegov napredak;

6. pozdravlja preuzetu obvezu Komisije da 2022. predstavi reviziju ciljeva iz Barcelone o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju; potiče države članice da ubrzaju proces ostvarenja ciljeva iz Barcelone u cijelom EU-u kako bi se omogućilo sudjelovanje žena na tržištu rada i kako bi se dala prednost ambicioznoj reviziji cilja skrbi za djecu mlađu od tri godine i uklonila sva diskriminacija u pristupu kvalitetnoj skrbi za djecu ulaganjem u pristupačnu i kvalitetnu ranu skrb o djeci za sve, iskorištavajući pritom puni potencijal europskog jamstva za djecu i relevantnih fondova EU-a; uviđa da je potrebno raditi na uklanjanju postojećih nejednakosti u pristupu kvalitetnim uslugama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja; poziva države članice da riješe pitanje nedostatka skrbi za djecu nakon nastave i tijekom praznika; poziva Komisiju i Vijeće da razviju slične ciljeve za dugoročnu skrb u okviru predstojeće europske strategije za skrb, uključujući inicijativu za dugoročnu skrb 2022., primjenom sveobuhvatnog pristupa prema svim potrebama skrbi i uslugama i uspostavom minimalnih standarda i kvalitetnih smjernica za skrb tijekom cijelog životnog vijeka kako bi se osigurala održiva dugoročna skrb kojom se jamči bolji pristup kvalitetnim uslugama za one kojima su potrebne te da se ženama osigura neprekidno sudjelovanje na tržištu rada i da se riješi pitanje nejednake podjele obveza skrbi; osim toga, ističe potrebu za usvajanjem mjera za poticanje muškaraca da započnu karijeru u području skrbi; poziva Europsko vijeće da odblokira Direktivu o ženama u upravnim odborima; naglašava da zastupljenost žena na vodećim položajima može utjecati na odluke djevojčica i mladih žena o obrazovanju i karijeri te doprinijeti iskorjenjivanju nejednakosti u određenim sektorima tržišta rada u kojima su žene manje zastupljene, kao i poboljšanju radnih uvjeta u sektorima u kojima prevladavaju žene;
7. napominje da mjere za poticanje zapošljavanja žena jednakim uključivanjem muškaraca u obveze skrbi, kao što su učinkoviti programi očinskog dopusta i ukidanje poreznih odredbi kojima se kažnjavaju osobe koje ostvaruju drugi prihod u kućanstvu, uglavnom žene, mogu izravno ili neizravno doprinijeti smanjenju rodnih razlika i u zapošljavanju i u plaćama; poziva države članice da potaknu jednaku podjelu obveza skrbi između žena i muškaraca uvođenjem razdoblja plaćenog dopusta koja nisu prenosiva među roditeljima, čime bi se ženama omogućilo da se više uključe u rad u punom radnom vremenu; poziva države članice da osiguraju brzu i ambicioznu provedbu Direktive o ravnoteži između poslovnog i privatnog života;
8. naglašava da se svima, a osobito ženama, mora omogućiti univerzalan pristup javnim, starosnim mirovinama utemeljenim na solidarnosti jer je prosječna razlika u mirovinama među spolovima u EU-u i dalje znatna te je 2019. iznosila 29 %; ističe

važnost javnih i strukovnih mirovinskih sustava kojima se osiguravaju primjerena mirovinska primanja iznad praga siromaštva i kojima se umirovljenicima omogućuje da zadrže svoj životni standard; poziva države članice da razmotre uključivanje čimbenika odgovornosti u pogledu odgoja djece i drugih odgovornosti u okviru neformalne skrbi u sustave mirovinskog osiguranja u slučajevima kad žene ne mogu raditi za plaću te da osiguraju prikladne doprinose, među ostalim u obliku bodova za skrb, kako bi se uzela u obzir činjenica da žene najčešće moraju uzimati stanke u karijeri kako bi ispunile takve obveze zbog ukorijenjenih rodni uloga; primjećuje da utjecaj cjeloživotne ograničene ekonomske neovisnosti žena i rodne neravnopravnosti na tržištu rada postaje najočigledniji među starijim dobnim skupinama, osobito kad je riječ o udovicama ili ženama koje žive same; prima na znanje da je razlika među spolovima u razinama siromaštva na štetu žena najviša u dobnj skupini od 75 ili više godina, što je posebno zabrinjavajuće jer žene u EU-u čine većinu stanovništva koje stari;

9. poziva države članice da osiguraju jednake ekonomske mogućnosti za žene tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 i nakon nje; naglašava da bi se u radu na oporavku trebao zauzeti rodno osjetljiv pristup, da bi se trebalo ulagati u sektor skrbi, poticati kvalitetna radna mjesta i održiv rast, dostojanstven rad, vještine i osposobljavanje te otpornost i pravednost naših društava te da bi trebalo osigurati snažnu socijalnu dimenziju za sve žene, uz međusektorski pristup, kako bi se pružila potpora ženama iz ranjivijih skupina, kao što su žene u jednočlanim kućanstvima ili kućanstvima bez zaposlenih osoba, žene s invaliditetom, Romkinje, pripadnice vjerskih ili etničkih manjina, samohrane majke, starije žene, migrantice, mlade žene, žene iz zajednice LGBTIQ+ ili žene koje skrbe za uzdržavane članove obitelji jer su one posebno izložene riziku od siromaštva i izolacije; poziva države članice da omoguće službeno prepoznavanje vještina stečenih neformalno tijekom razdobljâ pružanja skrbi kako bi se poboljšala zapošljivost žena nakon što njihove obveze skrbi završe; naglašava da je, iako su žene općenito suočene s većim rizikom od siromaštva tijekom njihova životnog vijeka, pandemija bolesti COVID-19 povećala taj rizik jer je ograničenje kretanja radi zaustavljanja pandemije znatno utjecalo na gospodarske sektore (kao što su gastronomija, ugostiteljstvo, trgovina, skrb, rad u domaćinstvu itd.) u kojima su žene uglavnom prekomjerno zastupljene;
10. primjećuje da je jedno od područja u kojima su žene nerazmjerno pogođene u odnosu na muškarce jednak pristup gospodarstvu, jer su žene u Europi uglavnom prekomjerno zastupljene u prvim redovima borbe protiv pandemije te u uslužnom sektoru koji je posebno pogodila aktualna kriza, a to je izazvalo povećanje stopa nezaposlenosti žena i time veliku vjerojatnost za siromaštvo žena u EU-u;
11. sa zabrinutošću primjećuje da su gospodarska segregacija i poteškoće s kojima se žene suočavaju tijekom ulaska na tržište rada i zadržavanja na njemu pretočene u niže plaće, ranjive radne uvjete, niže mirovine i veću vjerojatnost za siromaštvo i socijalnu isključenost tijekom životnog vijeka;
12. poziva države članice da promiču fleksibilnost za muškarce, kao i za žene, u pogledu radnog vremena i organizacije rada kako bi se promicalo usklađivanje poslovnog i obiteljskog života;
13. ističe potrebu za promicanjem politika kojima se potiče gospodarstvo te se pomaže

vlasnicima poduzeća da doprinesu rastu tržišta rada kojim se stvaraju dostojanstvena radna mjesta;

14. ističe ključnu ulogu svih europskih fondova i programa u socijalnom području, a posebno Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom, Fonda za pravednu tranziciju, Mehanizma za oporavak i otpornost te Fonda za azil, migracije i integraciju; naglašava da bi kroz ESF+ države članice i Komisija trebale nastojati ublažiti socioekonomske učinke krize, osobito na žene, kako bi se povećalo sudjelovanje žena u zaposlenju, kao i usklađivanje poslovnog i obiteljskog života, kako bi se suzbile feminizacija siromaštva i rodna diskriminacija na tržištu rada i u obrazovanju i osposobljavanju te kako bi se pružila potpora najranjivijim skupinama i suzbilo siromaštvo djece; poziva države članice da u potpunosti, djelotvorno i transparentno iskoriste te fondove kako bi što izravnije bili na raspolaganju osobama kojima su ta sredstva potrebna i da se stoga savjetuju s regionalnim i lokalnim vlastima u primjeni tih fondova i da ih uključe u taj proces; osim toga, poziva države članice da uključe ciljeve rodne ravnopravnosti u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost i da osiguraju da se u sastavljanju i planiranju nacionalnih planova i u provedbi financiranih projekata poseban naglasak stavi na najranjivije skupine žena; podsjeća države članice da svi projekti koje financira EU moraju biti u skladu s pravom EU-a, među ostalim s Poveljom o temeljnim pravima, kao i s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom; ponavlja predviđanje Komisije da će se u kontekstu oporavka od izbijanja bolesti COVID-19 u nadolazećem razdoblju još više povećati važnost borbe protiv krajnjeg siromaštva, a posebno protiv siromaštva djece; stoga ustraje u tome da se ukupno najmanje 20 milijardi EUR uloži u europsko jamstvo za djecu tijekom razdoblja 2021. – 2027.; poziva države članice da u potpunosti iskoriste ESF+, osobito sredstva na raspolaganju za najpotrebitije osobe, kako bi se iskorijenili oblici krajnjeg siromaštva s najvećim učinkom socijalne isključenosti, kao što su beskućništvo, siromaštvo djece i oskudica hrane;
15. naglašava da žene nisu samo nerazmjerno izgubile radna mjesta nakon izbijanja pandemije, nego su naišle i na veće prepreke pri ulasku na tržište rada i zadržavanju na njemu tijekom razdoblja između prva dva vala pandemije bolesti COVID-19 te, iako su se izgledi za zapošljavanje muškaraca povećali za 1,4 %, za žene su se povećali tek za 0,8 % tijekom istog razdoblja; naglašava da su mladi, osobito mlade žene, izgubili nerazmjerno više radnih mjesta tijekom prvog vala pandemije; napominje da su prethodne krize pokazale da ulazak na tržište rada tijekom recesije može negativno utjecati na rezultate mladih ljudi na tržištu rada tijekom sljedećeg desetljeća ili dulje;
16. poziva Komisiju i države članice da potiču sudjelovanje žena na tržištu rada te da istodobno osiguraju progresivnost u poreznim sustavima, ukinu rodnu pristranost povezanu s porezom i druge oblike neravnopravnosti, podnesu posebne, ciljane i mjerljive inicijative u okviru programa financiranja u skladu s preporukama Komisije o učinkovitoj aktivnoj potpori za zapošljavanje te da promiču osnaživanje žena putem pristupačnog i uključivog formalnog i neformalnog obrazovanja, strukovnog osposobljavanja i cjeloživotnog učenja, pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti najmarginaliziranijim ženama, kao i putem pristupa financijama, ženskog poduzetništva i zastupljenosti žena u sektorima usmjerenim na budućnost u cilju osiguravanja pristupa visokokvalitetnom zapošljavanju i dostojanstvenim radnim uvjetima i uvjetima zapošljavanja u svim dobnim skupinama; poziva države članice da provedu politike

- kojima se doprinosi stjecanju vještina, usavršavanju i prekvalifikaciji žena, osobito u pogledu zelene i digitalne tranzicije; poziva EU i države članice da podupru pristup žena kvalitetnom cjeloživotnom učenju i osposobljavanju, posebno nakon razdoblja odsustva zbog pružanja skrbi, uzimajući u obzir snažne mjere za rješavanje problema nedostatka vremena i sredstava, kao i digitalnog jaza; poziva na veće promicanje predmeta iz područja STEM, digitalnog obrazovanja, strukovnog osposobljavanja, cjeloživotnog učenja, umjetne inteligencije i financijske pismenosti, kao i drugih međusektorskih vještina na svim razinama obrazovanja kako bi se osiguralo da više žena uđe u sektore usmjerene na budućnost i doprinielo njihovu razvoju i razvoju društva općenito; poziva države članice da upotrijebe sredstva i programe EU-a za cjeloživotno učenje i osposobljavanje u posebnim područjima novih digitalnih vještina i kapaciteta, uključujući posebno predmete iz područja STEM; naglašava da žensko poduzetništvo ima dodanu vrijednost i da bi ga trebalo podržavati i promicati;
17. poziva države članice da ambiciozno provode europsko jamstvo za djecu i Direktivu o transparentnosti plaća, kao i buduću direktivu o minimalnim plaćama te preporuku o minimalnom dohotku;
 18. naglašava da bi se u svim državama članicama trebala ubrzati nacionalna nastojanja za uključivanje Roma; poziva Komisiju da promiče uključivanje i da time osigura sudjelovanje Romkinja svih uzrasta na svim razinama, uključujući one koje su zaposlene na lokalnoj i regionalnoj razini te razini EU-a; naglašava da bi se pritom trebala uzeti u obzir ravnopravnost muškaraca i žena te se usmjeriti na izdizanje dobrih praksi država članica na razinu Unije;
 19. poziva Komisiju i države članice da dopune financijsku pomoć EU-a studijskim programima i projektima kojima se talentiranim Romkinjama pruža prilika da iskoriste kontinuirano obrazovanje kako bi se oslobodile međugeneracijskog siromaštva promicanjem njihova socijalnog uključivanja i razvojem njihova znanja u cilju poboljšanja situacije Roma; poziva države članice da naznače razinu potpore koja bi im trebala za provedbu preporučenih mjera za uključivanje romskog stanovništva;
 20. podsjeća na to da uže definicije beskućništva ne uzimaju u obzir beskućnice i socijalnu isključenost žena u pogledu stanovanja jer žive u neformalnim i često nesigurnim uvjetima, kao što su spavanje na otvorenom i smještaj za hitne situacije, te pokušavaju pristupiti uslugama za potporu beskućnicima samo ako iscrpe sve druge mogućnosti; naglašava da se zbog toga žene ne uzimaju u obzir i podcjenjuju u podacima o stopama beskućništva te su stoga njihova iskustva i potrebe zanemareni;
 21. ističe da su žene posebno izložene stambenoj krizi; naglašava da je beskućništvo kod žena često manje vidljivo i da se treba posebno rješavati; poziva Komisiju i države članice da razviju rodno osjetljiv pristup u svojim nacionalnim strategijama za borbu protiv beskućništva da bi se pružila podrška beskućnicama, koje su često proživjele složenu traumu i izložene su ponovnoj traumi, primjerice izazvanoj nasiljem u obitelji i zlostavljanjem, odvajanjem od djece, stigmatizacijom i manjkom sigurnog prostora; poziva Komisiju i države članice da razviju rodno osjetljiv pristup u svojim politikama stanovanja, posebice pružanjem podrške ženama koje se nalaze u specifičnim situacijama kao što je samohrano majčinstvo;

22. pozdravlja uspostavu Europske platforme za borbu protiv beskućništva i njezin integrirani pristup usmjeren na pojedince i stambeno zbrinjavanje; traži da provede rodno osviještenu politiku u cijelom svojem radu, uključi organizacije za prava žena i provede studiju o stanju beskućništva žena u Europi;
23. naglašava da se u europskom zelenom planu i pravednoj tranziciji posebna pozornost mora posvetiti energetsom siromaštvu te povećavanju ulaganja u socijalne stanove i cjenovno pristupačno i energetske učinkovito stanovanje;
24. ističe rodnu dimenziju energetske siromaštva, koje nerazmjerno pogađa žene bez partnera, kućanstva sa samohranim majkama ili sa ženama na čelu, kao i potrebu da se posveti pozornost posebnoj situaciji žena tijekom analiziranja povećanog rizika od neravnopravnosti i siromaštva koji proizlazi iz klimatskih politika; ističe potrebu za boljim uzimanjem u obzir rodne pravde u području stanovanja i gradske obnove; ponovno poziva Komisiju i države članice da utvrde definiciju energetske siromaštva u kojoj se uzimaju u obzir rodni aspekti te pojave te da osiguraju ambicioznije djelovanje za rješavanje pitanja energetske siromaštva¹⁴; u tom kontekstu poziva države članice da u svojim nacionalnim energetske i klimatske planovima izvijeste o rodnoj dimenziji energetske siromaštva;
25. poziva države članice da ukinu poreze na higijenske potrepštine, što nerazmjerno ugrožava dostojanstvo žena s nižim dohotkom; izražava duboko žaljenje zbog činjenice da unatoč predloženim izmjenama pravila o PDV-u 2018. niz država članica nije smanjio stope PDV-a za higijenske potrepštine;
26. napominje da su sve države članice povećale pakete skrbi tijekom pandemije i uvele posebne odredbe za kućanstva sa samohranim roditeljima; potiče države članice da produlje primjenu tih odredaba i tijekom razdoblja oporavka;
27. smatra kako je važno da se u rodne politike pristupi problemu rodne neravnoteže i u plaćenom i u neplaćenom radu u području skrbi, da se poveća sudjelovanje žena u sektorima u kojima prevladavaju muškarci i da se promiče zapošljavanje muškaraca u sektorima u kojima prevladavaju žene kako bi se riješilo pitanje rodne segregacije radne snage; naglašava da ustrajnost rodne segregacije na radnim mjestima upućuje na to da je potrebno učiniti više kroz sustav obrazovanja i osposobljavanja i druge inicijative kako bi se mlade muškarce i žene potaknulo da se uključe u zanimanja koja se poistovjećuju sa suprotnim spolom;
28. izražava žaljenje zbog činjenice da aktualni podaci o siromaštvu prikazuju samo dio razlike među spolovima jer se pokazatelji izloženosti riziku od siromaštva mjere na temelju podataka o kućanstvima u kojima se ne navode raspodjela sredstava i pristup sredstvima unutar kućanstva; ponovno poziva Komisiju i države članice da dodatno razviju i poboljšaju prikupljanje podataka, statistika, istraživanja i analiza raščlanjenih po spolu, kao i potporu i mjere za poboljšanje izgradnje kapaciteta institucija i organizacija civilnog društva u pogledu prikupljanja i analize podataka; posebno poziva Opservatorij EU-a za energetske siromaštvo da pruži podatke raščlanjene po spolu u

¹⁴ Rezolucija Europskog parlamenta od 26. svibnja 2016. o siromaštvu: rodna perspektiva, SL C 76, 28.2.2018., str. 93.

svojem javno dostupnom skupu pokazatelja;

29. podsjeća da su socijalno distanciranje i karantena kao posljedica bolesti COVID-19 imali drastičan učinak na broj slučajeva nasilja nad ženama, uključujući povećane incidencije nasilja u obitelji i zlostavljanja djece; podsjeća da se ekonomska neovisnost žena pokazala ključnim alatom za rješavanje problema rodno uvjetovanog nasilja; stoga poziva Komisiju i države članice da pruže financijsku podršku ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja prilikom njihova prelaska na samostalno stanovanje i poboljšan pristup informacijama o financiranju cjenovno pristupačnog stanovanja, čime se poboljšavaju njihova ekonomska neovisnost i životni standard.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	3.3.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 41 -: 8 0: 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Atidzhe Alieva-Veli, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Leila Chaibi, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Āuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Ādám Kósa, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Giuseppe Milazzo, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoř Piřlaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Michal řimečka, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marie-Pierre Vedrenne, Nikolaj Villumsen, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Źdanoka
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Evelyn Regner, Eugenia Rodríguez Palop, Sara Skyttedal

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

41	+
NI	Daniela Rondinelli
EPP	David Casa, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Loucas Furlas, Cindy Franssen, Helmut Geuing, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Dennis Radtke, Sara Skyttedal, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh
Renew Europe	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Michal Šimečka, Marie-Pierre Vedrenne
Progresivni savez socijalista i demokrata (S&D)	Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Estrella Durá Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Evelyn Regner, Marianne Vind
GUE/NGL	Leila Chaibi, Özlem Demirel, Eugenia Rodríguez Palop, Nikolaj Villumsen
Zeleni/ESS	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Ždanoka

8	-
ECR	Giuseppe Milazzo, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Rafalska, Beata Szydło
ID	Dominique Bilde, Nicolaus Fest, France Jamet, Guido Reil

4	0
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli
NI	Ádám Kósa
EPP	Miriam Lexmann

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	16.6.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 22 -: 0 0: 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Isabella Adinolfi, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Lina Gálvez Muñoz, Alice Kuhnke, Karen Melchior, Anđelika Anna Moždžanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Michiel Hoogeveen, Ewa Kopacz, Aušra Maldeikienė, Predrag Fred Matic, Silvia Modig, Monika Vana
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Marek Paweł Balt, Milan Brglez, Maria Walsh

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

22	+
ECR	Andželika Anna Możdżanowska
EPP	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Ewa Kopacz, Aušra Maldeikienė, Christine Schneider, Maria Walsh
Renew Europe	Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos
Progresivni savez socijalista i demokrata (S&D)	Marek Paweł Balt, Milan Brglez, Lina Gálvez Muñoz, Predrag Fred Matić, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
GUE/NGL	Silvia Modig, Sandra Pereira
Zeleni/ESS	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Monika Vana

0	-

3	0
ECR	Michiel Hoogeveen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani